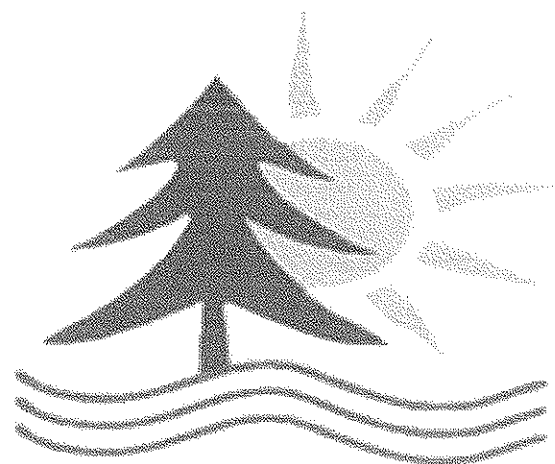

***STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH GMINY
JEDL尼亚-LETNISKÓ
NA LATA 2016-2021***

Jedlnia-Letnisko

Spis treści:

<i>Wstęp</i>	4
<i>I.1. Podstawy formalne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko</i>	5
<i>I.2. Dokumenty europejskie</i>	5
<i>I.3. Dokumenty krajowe</i>	6
<i>I.4. Dokumenty regionalne</i>	7
<i>I.5. Krajowe regulacje prawne</i>	8
<i>I. 6. Słownik pojęć</i>	10
<i>II. Charakterystyka gminy Jedlnia-Letnisko</i>	10
<i>II.1. Położenie, powierzchnia, podział administracyjny</i>	10
<i>II.2. Ludność sołectw wchodzących w skład gminy Jedlnia-Letnisko</i>	13
<i>III. Diagnoza warunków życia mieszkańców oraz istniejących problemów społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko</i>	17
<i>III.1. Środowisko kulturowe gminy Jedlnia-Letnisko</i>	17
<i>III.2. Kultura, sport, turystyka i rekreacja w gminie Jedlnia-Letnisko</i>	20
<i>III.2.1. Gminna Biblioteka Publiczna</i>	20
<i>III.2.2. Kluby sportowe</i>	22
<i>III.2.3. Turystyka, wypoczynek</i>	22
<i>III.3. Infrastruktura techniczna gminy Jedlnia-Letnisko</i>	24
<i>III.4. Oświata w gminie Jedlnia-Letnisko</i>	25
<i>III.5. Ochrona zdrowia w gminie Jedlnia-Letnisko</i>	31
<i>III.6. Organizacje pozarządowe w gminie Jedlnia-Letnisko</i>	34
<i>III.7. Bezpieczeństwo publiczne w gminie Jedlnia-Letnisko</i>	35
<i>III.8. Kościoły i kaplice</i>	37
<i>III.9. Sytuacja gospodarcza w gminie Jedlnia-Letnisko</i>	39
<i>III.10. Bezrobocie w gminie Jedlnia-Letnisko</i>	42

<i>IV. Pomoc społeczna w gminie Jedlnia-Letnisko. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko .....</i>	<i>43</i>
<i>VI.1.Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Jedlnia-Letnisko.....</i>	<i>49</i>
<i>IV.2.Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej w gminie Jedlnia-Letnisko</i>	<i>51</i>
<i>IV.3. Wskaźnik deprywacji lokalnej w gminie Jedlnia-Letnisko .....</i>	<i>53</i>
 <i>V. Analiza problemu i oczekiwań społecznych na podstawie ankiety .....</i>	 <i>54</i>
<i>VI. Analiza SWOT problemów społecznych gminy Jedlnia-Letnisko.....</i>	<i>60</i>
 <i>VII. Misja.....</i>	 <i>64</i>
<i>VIII. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko na lata 2016 – 2021 .....</i>	<i>67</i>
 <i>Spis rysunków .....</i>	 <i>69</i>
<i>Spis tabel .....</i>	<i>69</i>
<i>Spis wykresów .....</i>	<i>70</i>
<i>Załącznik - ankieta .....</i>	<i>71</i>

Wstęp

Przedstawiona Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko na lata 2016 – 2020 jest wyrazem komplementarnego i zintegrowanego planowania społecznego, którego celem jest identyfikacja i ukazanie problemów społecznych jakie występują w gminie Jedlnia-Letnisko oraz podjęcie próby wskazania metod ich rozwiązania, zgodnie z możliwościami jakie wynikają z zadań nałożonych na gminę. Strategia stanowi punkt wyjścia do opracowania szczegółowych programów.

Poszukiwanie skutecznych możliwości rozwiązywania problemów społecznych musi uwzględniać fakt, że problemy te zazwyczaj nie występują pojedynczo a wystąpienie jednego problemu implikuje szereg innych. Dlatego przystępując do planowania sposobów rozwiązywania problemów społecznych konieczne jest uwzględnienie wielokierunkowego i kompleksowego oddziaływania nie tylko na skutki wystąpienia danych problemów a przede wszystkim na źródło ich wystąpienia. Kluczowym zadaniem jest więc stworzenie możliwości współpracy pomiędzy różnymi podmiotami działającymi w obszarze polityki społecznej. Realizacja powyższych oczekiwań w tym zakresie wymaga podejmowania wieloaspektowych i wielokierunkowych działań strategicznych a zwłaszcza:

- ✓ interwencyjnych – o cechach ratownictwa i likwidacji niedoborów, których źródłem jest niedostatek, ubóstwo, nierówności społeczne, niedostosowanie, patologie społeczne; asekuracyjnych – uprzedzających pojawienie się sytuacji zagrażających bezpieczeństwu socjalnemu;
- ✓ kompensacyjnych – niwelujących luki i deficyty;
- ✓ partycypacyjnych – poszerzających uczestnictwo społeczne w życiu publicznym i zapobiegających wszelkim przejawom dyskryminacji, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji.

Ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r. (j.t. Dz.U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.), która nakłada na gminę obowiązek „opracowania i realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”. Art. 16 b wymienionej powyżej ustawy określa istotne elementy, które powinny znaleźć się w dokumencie Strategii. Skuteczna polityka społeczna powinna opierać się na rozpoznaniu rzeczywistych zjawisk i problemów społecznych występujących w danej społeczności lokalnej oraz ocenie znaczenia i roli czynników warunkujących te zjawiska.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gmina Jedlnia - Letnisko na lata 2016 -2020 składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza, ukazuje specyfikę społeczności lokalnej i ma na celu prezentację podstawowych informacji o gminie, ludności, rynku pracy, pomocy społecznej, edukacji, służby zdrowia i organów zapewniających bezpieczeństwo na terenie gminy. Część druga określa cele strategiczne, operacyjne i związane z nimi zadania. W części programowej dokumentu zostały przedstawione najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań. Ponadto została zaprezentowana informacja na temat sposobu wdrożenia strategii oraz prowadzenia monitoringu i jej ewaluacji.

1.1. Podstawy formalne tworzenia gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko.

Priorytetowe kierunki zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko na lata 2016 – 2020 oraz planowane w ich ramach przedsięwzięcia są zgodne z kierunkami polityki w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych formułowanych i realizowanych na poziomie: Unii Europejskiej, kraju, regionalnym oraz lokalnym. Poniżej przedstawiono opis podstawowych dokumentów strategicznych, które stanowią przesłanki dla tworzenia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych.

1.2. Dokumenty europejskie.

Kluczowym programem społeczno - gospodarczym Unii Europejskiej jest Strategia Europa 2020. Jest ona nowym długookresowym programem rozwoju, zastępującym przyjętą w 2000 roku Strategię Lizbońską. „Europa 2020 – jest długookresowym programem Unii Europejskiej na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia. Dokument ten wykazuje spójność z dwoma głównymi priorytetami Strategii Europa 2020:

- wzrost zrównoważony, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

W celu realizacji priorytetów zdefiniowano siedem inicjatyw przewodnich stanowiących instrumenty realizacji celów Strategii Europa 2020. Niniejszy dokument jest zgodny z następującymi inicjatywami:

- Europa efektywnie korzystająca z zasobów - to działania na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów oraz transformacji w kierunku gospodarki niskoemisyjnej w większym stopniu wykorzystującej potencjał, jaki dają odnawialne źródła energii;

- Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia - to działania na rzecz modernizacji rynków pracy i wzmocnienia pozycji obywatela poprzez rozwój kwalifikacji przez całe życie w celu zwiększenia współczynnika aktywności zawodowej i lepszego dopasowania podaży do popytu rynku pracy;

- Europejski program walki z ubóstwem – to działania na rzecz zapewnienia spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynęły ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, aby osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Podstawowymi instrumentami realizującymi cele zawarte w strategii są Krajowe Programy Reform, opracowywane przez państwa członkowskie oraz inicjatywy przewodnie, przygotowywane przez Komisję Europejską, a realizowane na poziomie Unii Europejskiej, państw członkowskich, regionalnym oraz lokalnym.

1.3. Dokumenty krajowe.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko uwzględnia zapisy poniższych dokumentów krajowych:

- ✓ Strategia Długookresowa Kraju Polska 2030 - której celem głównym jest poprawa jakości życia Polaków,
- ✓ Strategia Średniookresowa Kraju Polska 2020 – która za jeden z celów stanowi rozwój kapitału ludzkiego,
- ✓ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020 - Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie - która jako strategiczny cel polityki regionalnej wskazuje efektywne wykorzystanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągnięcia celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności,

- ✓ Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 – celem strategicznym tego programu jest wydłużenie życia, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznych w zdrowiu,
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 – cel główny – zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia skali tego zjawiska w Polsce,
- ✓ Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomani na lata 2011-2016 – główny cel to „ograniczenie używania narkotyków i związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych”,
- ✓ Narodowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2011-2015 – cel strategiczny „Ograniczenie szkód zdrowotnych wynikających ze spożycia alkoholu”,
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 – głównym celem działań jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia,
- ✓ Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020 – cel główny – „wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczego Polski”.

1.4. Dokumenty regionalne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko uwzględnia zapisy poniższych dokumentów regionalnych:

- ✓ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 roku – celem głównym jest „zmniejszenie dysproporcji rozwoju w Województwie Mazowieckim, wzrost znaczenia obszaru metropolitalnego Warszawy w Europie”,
- ✓ Strategia Zrównoważonego Rozwoju Powiatu Radomskiego do 2020 roku – strategia ta zawiera misję rozwoju, jest to generalny cel kierunkowy – „Powiat Radomski to obszar zrównoważonego rozwoju, zapewniający stałą poprawę jakości życia mieszkańców, chroniący zasoby środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego, wspierający dalszy rozwój funkcji osadniczej, gospodarczej i turystyczno-rekreacyjnej” oraz dwa cele strategiczne:
  1. Wzrost konkurencyjności gospodarki, zatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców,

2. Rozwój usług społecznych oraz tworzenie społeczeństwa obywatelskiego i informacyjnego.

1.5. Krajowe regulacje prawne.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko uwzględnia, między innymi, zapisy obowiązujących przepisów prawnych:

- ✓ Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 930),
- ✓ Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (j.t. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 546),
- ✓ Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 487),
- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 224),
- ✓ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ✓ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 575),
- ✓ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 581 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 645 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 roku o zatrudnieniu socjalnym (j.t. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 roku o spółdzielniach socjalnych (j.t. Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 651 z późn. zm.),

- ✓ Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn.zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 13 listopada 2003 roku o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 198),
- ✓ Ustawa z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 114 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 7 września 2007 roku o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 169),
- ✓ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy (j.t. Dz. U z 2015 r. poz. 2082 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (j.t. Dz. U z 2016 r. poz. 380),
- ✓ Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 239 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych (j.t. Dz. U. 2013 r. poz. 966 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 963 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy, o zmianie Kodeksu Cywilnego (j.t. Dz. U. z 2015 r. poz. 150 z późn.zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach nieletnich (j.t. Dz. U. z 2014 r. poz. 382 z późn.zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (j.t. Dz. U z 2015 r. poz. 2156 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 roku o Karcie dużej rodziny (Dz. U. z 2016 r. poz. 785 z późn. zm.),
- ✓ Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 roku o wypłacie zasiłków dla opiekuna (Dz. U. z 2015 r. poz. 567),
- ✓ Ustawa z dnia 29 stycznia 2004 roku prawo zamówień publicznych (j.t. Dz. U z 2015 r. poz. 2164),
- ✓ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania cywilnego (j.t. Dz. U z 2014 r. poz. 101 z późn. zm.),

- ✓ Ustawa z dnia 17 listopada 1964 roku Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz. U. z 2016 r. poz. 23),
- ✓ Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2016 r. poz. 195 z późn. zm.).

1.6 Słownik pojęć.

- Wizja – to widzenie przyszłości, odpowiedź na to, kim chcemy być, co chcemy osiągnąć. Jest punktem wyjścia do określenia misji.
- Misja – sformułowanie misji powinno zawierać odpowiedzi na kilka podstawowych pytań kim jesteśmy? Komu służymy? Dlaczego istniejemy? Jak realizujemy nasze zamierzenia? Jakim etosem kierujemy się? Misja to sens naszego istnienia i działania.
- Strategia – jest to całość założeń z refleksji, decyzji i działań mających na celu określenie celów ogólnych, następnie zadań, dokonanie wyboru środków realizacji celów, a w konsekwencji pojęcia i wykonanie określonej działalności, kontrolowanie osiągnięć związanych z jej wykonaniem i realizacją celów.
- Strategia rozwiązywania problemów społecznych – jest odpowiedzią władz na problemy społeczne z jakimi borykają się mieszkańcy danej gminy.
- Analiza SWOT – metoda analizy strategicznej, jedna z najczęściej stosowanych:
  - Strength – moc, siła
  - Weaknesses – słabości
  - Opportunitites – możliwości
  - Threats – zagrożenia
- Cele – to proponowana zmiana społeczna, to skutek wykonania konkretnych zadań. Muszą dotyczyć problemu, być mierzalne i realne.

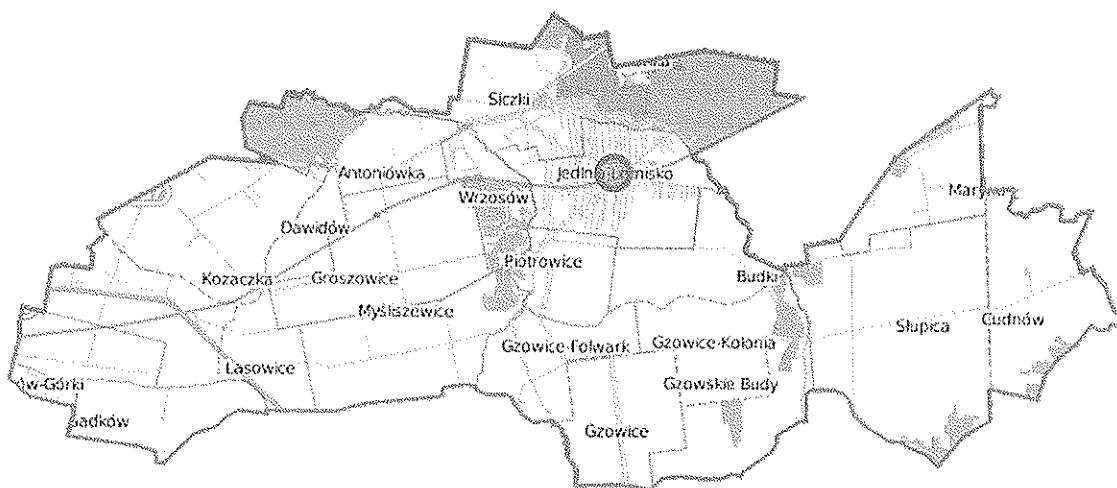
II. Charakterystyka gminy Jedlnia-Letnisko.

II.1. Położenie, powierzchnia, podział administracyjny.

Gmina Jedlnia-Letnisko zlokalizowana jest w południowej części województwa mazowieckiego oraz we wschodniej części powiatu radomskiego. Gmina Jedlnia-Letnisko jest obszarowo najmniejszą gminą powiatu radomskiego. Ma ona specyficzny podłużny kształt jej długość wynosi ok. 16 km natomiast szerokość ok. 6 km. Gmina graniczy

od zachodu z miastem Radom, od północy z gminą Jastrzębia, od wschodu z gminą Pionki, od południa z gminą Gózd. Przez jej teren przebiega międzyregionalna droga krajowa Łódź - Radom – Lublin – Chełm i regionalna droga wojewódzka Radom – Kozienice oraz linia kolejowa Radom – Dęblin. Jej obszar wynosi 65,57 km², w tym lasy zajmują 13,5 % ogólnej powierzchni. W skład gminy wchodzi 21 wsi sołeckich.

Rysunek 1. Wsie sołeckie wchodzące w skład gminy Jedlnia-Letnisko

Źródło: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jedlnia-Letnisko_\(gmina\)_location_map.png](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Jedlnia-Letnisko_(gmina)_location_map.png)

Od 1978 roku miejscowość Jedlnia-Letnisko jest siedzibą władz Gminy. Według danych z dnia 31.12.2015 roku gminę zamieszkuje 12 521 mieszkańców, z czego 3 969 to mieszkańcy Jedlni-Letnisko. Liczba ta w okresie letnim zwiększa się nawet do kilkunastu tysięcy – zarówno dzięki działkowiczom, przebywającym okresowo na terenie miejscowości, jak i turystom.

Ze względu na walory przyrodnicze oraz wyjątkowe warunki klimatyczne Jedlnia-Letnisko jest miejscowością wypoczynkową dla mieszkańców Radomia i utrzymuje charakter osiedla letniskowego. Położona na skraju Puszczy Kozienickiej na przeważającym obszarze zabudowana jest stylowymi, drewnianymi domkami willowymi, otoczonymi lasami i ogrodami. Atrakcyjność gminy podnosi również zbudowany 2,5 kilometrowy zalew na rzece Gzówce o powierzchni ok. 40 ha.

Rysunek 2. Zalew

Źródło: <http://www.polskaniezwykla.pl/web/place/40704.jedlnia-letnisko-zalew-sieczki.html>

Na terenie gminy powstały również 2 duże ośrodki wypoczynkowo-konferencyjne z pełnym zapleczem.

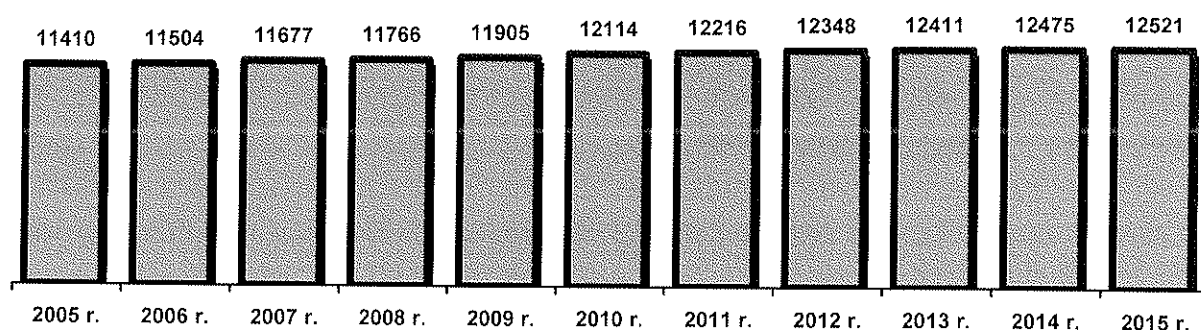
Rysunek 3. Położenie gminy Jedlnia – Letnisko w obrębie powiatu radomskiego

Źródło: <http://www.radompowiat.pl/664,tereny-pod-inwestycje.html>

II.2. Ludność sołectw wchodzących w skład gminy Jedlnia-Letnisko.

Obszar gminy Jedlnia-Letnisko na dzień 31.12.2015 r. zamieszkiwało 12 521 osób, co stanowiło 8,3% ludności całego powiatu radomskiego. W strukturze mieszkańców nieznacznie przeważają kobiety – 50,6%. Odsetek mężczyzn wynosi 49,4%. W latach 2005 – 2015 widoczne jest wyraźne zwiększenie liczby mieszkańców gminy. W porównaniu do danych z końca 2005 roku liczba mieszkańców wzrosła o 1.111 osób tj. aż o 9,7%.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Jedlnia-Letnisko w latach 2006 – 2015 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Największa liczba ludności mieszka w stolicy gminy Jedlni-Letnisko – 3 969, w Groszowicach – 1 104 osób oraz w miejscowości Rajec Poduchowny – 1 013. Poniżej przedstawiono miejscowości wchodzące w skład gminy wraz z liczbą mieszkańców.

Tabela 1. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości gminy Jedlnia-Letnisko

Miejscowość	Liczba mieszkańców
Aleksandrów	295
Antoniówka	562
Cudnów	361
Dawidów	136
Groszowice	1 104
Gzowice	380
Gzowice Folwark	89
Gzowice Kolonia	110
Jedlnia Letnisko	3 969
Kolonka	36
Lasowice	362
Maryno	185
Myśliszewice	489
Natolin	193
Piotrowice	242
Rajec Poduchowny	1 013
Rajec Szlachecki	992
Sadków	735

Sadków Górki	193
Siczki	337
Słupica	457
Wrzosów	277
SUMA	12521

Źródło: opracowanie własne dane USC Jedlnia-Letnisko na dzień 31.12.2015 r.

Przeciętna gęstość zaludnienia w gminie Jedlnia-Letnisko jest wysoka i wynosi 190 osób na 1 km² natomiast w przypadku powiatu radomskiego średni wskaźnik wynosi około 99 osób/km², tak więc średnia gęstość zaludnienia w gminie Jedlnia-Letnisko jest zdecydowanie powyżej średniej charakterystycznej dla powiatu radomskiego. Struktura wiekowa ludności zamieszkująca gminę Jedlnia-Letnisko nie różni się od struktury wiekowej mieszkańców całego powiatu radomskiego.

Tabela 2. Ludność gminy Jedlnia-Letnisko oraz powiatu radomskiego według grup wieku na koniec 2015 roku

Przedziały wiekowe	Gmina Jedlnia-Letnisko		Powiat radomski	
	Liczba	%	Liczba	%
0-4 lat	648	5,2%	8257	5,5%
5-9 lat	724	5,8%	8850	5,8%
10-14 lat	722	5,8%	8687	5,7%
15-19 lat	809	6,5%	9944	6,6%
20-24 lat	998	8,0%	11735	7,8%
25-29 lat	1029	8,2%	12102	8,0%
30-34 lat	1058	8,4%	12620	8,3%
35-39 lat	1009	8,1%	11624	7,7%
40-44 lat	837	6,7%	10324	6,8%
45-49 lat	754	6,0%	8993	6,0%
50-54 lat	820	6,5%	9410	6,2%
55-59 lat	897	7,0%	10650	7,0%
60-64 lat	726	5,8%	9216	6,1%
65-69 lat	510	4,1%	6276	4,1%
70 lat i więcej	980	7,8%	12633	8,3%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Struktura z uwzględnieniem grup funkcjonalnych mieszkańców gminy Jedlnia-Letnisko wskazuje na 64,7% udział osób w wieku produkcyjnym, 20,8% udział osób w wieku przedprodukcyjnym oraz 14,5% udział osób w wieku poprodukcyjnym. Wskaźnik osób w wieku produkcyjnym jest nieznacznie wyższy od średniej dla powiatu radomskiego, która w 2015 r. wynosiła 63,5%.

Tabela 3. Ludność gminy Jedlnia-Letnisko oraz powiatu radomskiego według kategorii wieku

	Gmina Jedlnia-Letnisko	Powiat radomski
w wieku przedprodukcyjnym	20,8%	20,8%
w wieku produkcyjnym	64,7%	63,5%
w wieku poprodukcyjnym	14,5%	15,7%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przyrost naturalny w gminie Jedlnia-Letnisko w ostatnim dziesięcioleciu utrzymuje niestety tendencję spadkową. W 2014 roku przyrost naturalny w gminie był ujemny. Odnotowano większą liczbę zgonów niż narodzin.

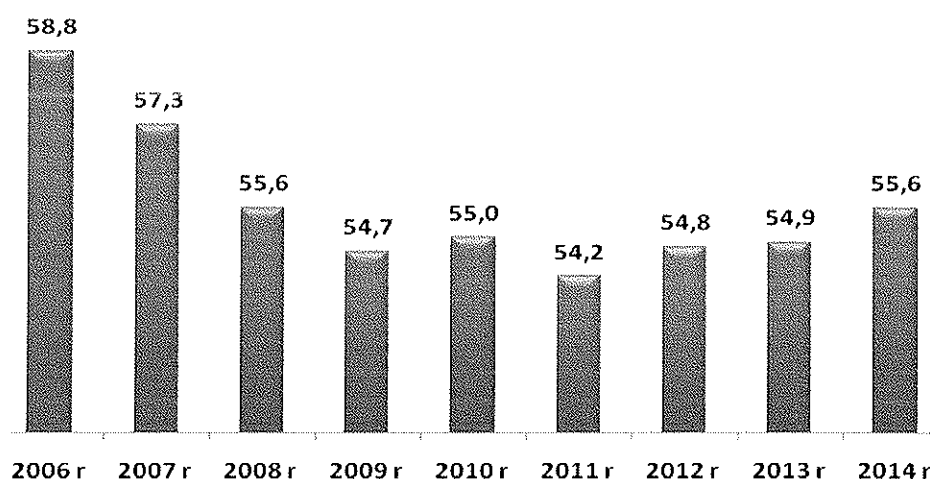
Wykres 2. Przyrost naturalny w gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2005 – 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zmiany w strukturze demograficznej ludności, związane ze starzeniem się społeczeństwa, przyczynią się w przyszłości do coraz większego obciążenia osób w wieku produkcyjnym, które będą musiały utrzymywać powiększającą się stale liczbę osób w wieku nieprodukcyjnym, w szczególności osób w wieku poprodukcyjnym. Jednym z przydatnych wskaźników demograficznych określających przyszłe tendencje demograficzne jest wskaźnik obciążenia demograficznego, przedstawiający ludność w wieku nieprodukcyjnym

na 100 osób w wieku produkcyjnym. Wartość tego wskaźnika przez cały analizowany okres czasu malała, osiągając w 2014 roku wartość 55,6 osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym. Zmniejszające się obciążenie demograficzne jest związane z malejącym odsetkiem osób młodych oraz wzrastającym odsetkiem osób w wieku produkcyjnym.

Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2014

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W ostatnich latach notowany jest dodatni bilans migracji wewnętrznych. Co raz większa liczba osób osiedla się i zamieszkuje w gminie Jedlnia-Letnisko niż z niej migruje. W tym samym okresie notuje się minimalnie ujemne saldo migracji zagranicznych więcej osób wyjeżdża za granicę niż powraca do gminy.

Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2010 – 2014

<i>Migracje</i>	saldo migracji wewnętrznych	saldo migracji zagranicznych
2010 r.	77	-1
2011 r.	104	-1
2012 r.	122	3
2013 r.	56	-1
2014 r.	77	-2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

III. Diagnoza warunków życia mieszkańców oraz istniejących problemów społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko.

III.1. Środowisko kulturowe gminy Jedlnia-Letnisko.

W gminie Jedlnia-Letnisko znajduje się wiele miejsc o charakterze zabytkowym. Do dziś zachowało się kilka zabytkowych domów drewnianych z XIX wieku oraz innych interesujących obiektów.

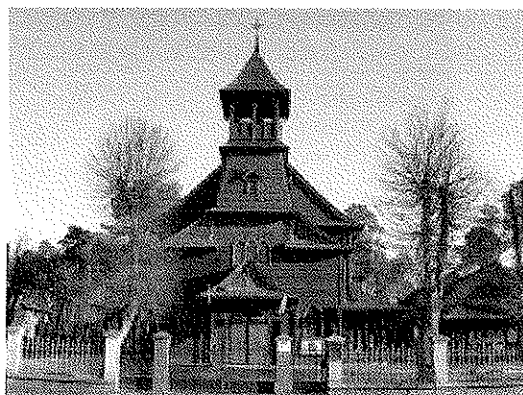
Tabela 5. Obiekty zabytkowe na terenie gminy Jedlnia-Letnisko

Obiekt	Numer z Krajowego Rejestru Zabytków
Kościół parafialny p.w. św. Józefa	373/A/88
Dzwonnica przy kościele parafialnym p.w. św. Józefa	373/A/88
Domy mieszkalne i obiekty gospodarskie z XIX i XX w.	brak wpisu w rejestrze
Budynek leśniczówki	brak wpisu w rejestrze
Budynek (magazyn kolei) z lat 80-tych XIX w.	brak wpisu w rejestrze
Ośrodek Zdrowia z 1909r.	brak wpisu w rejestrze
Budynek Urzędu Gminy (lata 20-te XX w.)	brak wpisu w rejestrze

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji ze strony internetowej:
http://www.jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&sub=2&menu=4&artykul=1275&akcja=artykul

Najbardziej znanym zabytkiem Gminy jest zbudowany w 1927 roku Kościół p.w. św. Józefa.

Rysunek 4. Kościół p.w. św. Józefa w Jedlni-Letnisko

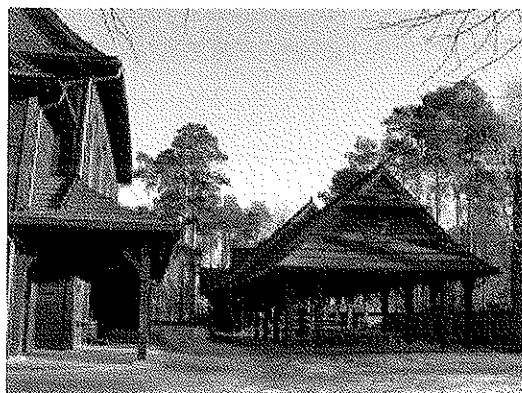
Źródło własne

Stylowy zakopiański kościół został zakwalifikowany do zabytków klasy „0”. Składa się z części murowanej cegły w stylu neogotyckim i drewnianej z bali w stylu staropolskim. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Boskiej Wniebowziętej, a w kaplicy obraz św. Józefa. Budowniczym Kościoła był pierwszy proboszcz parafii ks. Władysław

Korpikiewicz. Parafia w Jedlni-Letnisko została powołana w 1921 r. jednym aktem erekcyjnym z parafią Najświętszego Serca Jezusowego i Opieki NMP w Radomiu.

Obok kościoła p.w. św. Józefa znajduje się Letni Kościół Matki Bożej, który powstał w 2000 r. Organizowane są tu w okresie letnim koncerty różnych wykonawców muzyki chrześcijańskiej.

Rysunek 5. Letni Kościół Matki Bożej w Jedlni-Letnisko

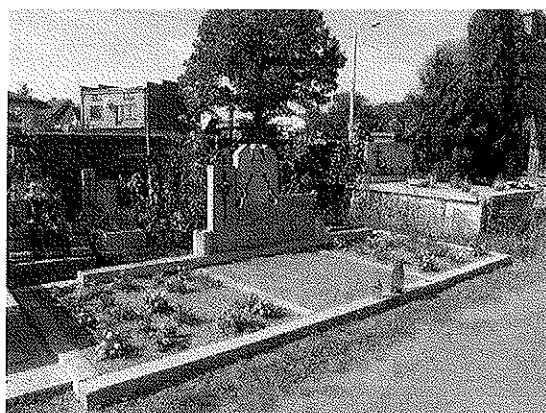

Źródło własne

W Jedlni znajduje się cmentarz parafialny, na którym są zabytkowe grobowce m.in.:

- ✓ grób zbiorowy żołnierzy poległych na polu chwały w latach 1939-1945 (rys. 6)

Rysunek 6.

Źródło: <http://groby.radaopwim.gov.pl/grob/10326/>

- ✓ grób ks. Wł. Korpikiewicza
- ✓ grób Józefa i Franciszki Kuropieskich
- ✓ pomnik ku czci mieszkańców Jedlni poległych podczas II wojny światowej
- ✓ mogiły żołnierzy września, partyzantów i ofiar terroru.

Przed stacją PKP w Jedlni-Letnisko znajduje się pomnik wybudowany w 1981 roku, poświęcony bohaterom ruchu oporu poległym za wolność kraju (rys. 7).

Rysunek 7.

Źródło: własne.

W części południowej rezerwatu „Jedlnia” znajdują się mogiły Polaków pomordowanych przez okupanta hitlerowskiego:

- zbiorowa mogiła, w której pochowano ok. 450 ofiar rozstrzelanych przez Niemców w czasie II wojny światowej (rys 8),

Rysunek 8.

Źródło: <http://odkrytewbiegu.pl/mogily-nad-zalewem-w-siczkach/>

- pojedyncze groby żołnierzy (znajdujące się w okolicznych lasach),
- drewniany krzyż z 1917 roku na wydmach piaskowych tzw. „Mysie Górki”.

III.2. Kultura, sport, turystyka i rekreacja w gminie Jedlnia-Letnisko.**III.2.1 Gminna Biblioteka Publiczna.**

Wśród instytucji kulturalnych działających w gminie, wymienić należy Gminną Bibliotekę Publiczną w Jedlni-Letnisko, która mieści się w budynku Urzędu Gminy.

Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlni-Letnisko ma oddział dla dzieci oraz 3 filie w następujących miejscowościach: Groszowice, Gzowice i Słupica. Na dzień 31.12.2015 r. liczba czytelników wypożyczających to 1.837 osób.

Tabela 6. Liczba czytelników wg wieku zapisanych w bibliotece i punktach bibliotecznych na terenie gminy Jedlnia-Letnisko

Czytelnicy wg wieku	Ogółem gmina	Gminna Biblioteka	Oddział dla dzieci	Filia Groszowice	Filia Gzowice	Filia Słupica
	1837	842	459	218	79	239
do 5 lat	73	0	59	2	3	9
6 do 12 lat	381	0	250	46	33	52
13 do 15 lat	206	0	150	31	12	13
16 do 19 lat	168	114	0	23	8	23
20 do 24 lat	120	72	0	18	5	25
25 do 44 lat	345	254	0	44	10	37
45 do 60 lat	334	230	0	32	6	66
powyżej 60 lat	210	172	0	22	2	14

Źródło: opracowanie własne.

Gminną bibliotekę oraz filie w wypożyczalni odwiedziło 18.928 osób, czytelnie odwiedziło 4.367 osób i udzielono informacji dla 3.536 osób.

Posiadany księgozbiór, zakup nowości oraz liczba czytelników i wypożyczonych woluminów Gminnej Biblioteki wraz z filiami na tle Województwa Mazowieckiego i Powiatu Radomskiego prezentuje się bardzo dobrze. Poniższa tabela przedstawia wskaźniki na 100 mieszkańców.

Tabela 7. Gminna Biblioteka w Jedlni-Letnisko według wskaźników na 100 mieszkańców

	Księgozbiór	Zakup nowości	Czytelnictwo	Wypożyczanie
Województwo Mazowieckie	340,09	9,92	18,49	282,98
Powiat Radomski	222,10	5,54	12,25	195,50
Gmina Jedlnia-Letnisko	369,15	9,83	14,73	299,13

Źródło: własne.

Gminna Biblioteka w swojej siedzibie ma galerię, czytelnię czasopism oraz czytelnię internetową. Czytelnia internetowa jest bezpłatna i mogą z niej korzystać wszyscy mieszkańcy w godzinach pracy biblioteki. Działalność biblioteki nie opiera się tylko na czytelnictwie. Organizowane są cyklicznie co 3 miesiące wystawy malarskie, fotograficzne. Organizowane są również spotkania autorskie z pisarzami.

Rysunek 9. Spotkania z pisarzami organizowane w Gminnej Bibliotece w Jedlni-Letnisko

Źródło: <http://biblioteka-jedlnia.blogspot.com/>

Do biblioteki na spotkania przychodzą gimnazjaliści, uczniowie klas młodszych i przedszkolaki (rys. 10).

Rysunek 10.

Źródło: <http://biblioteka-jedlnia.blogspot.com/>

Biblioteka bierze udział w wystawach prac z okazji świąt wielkanocnych i bożonarodzeniowych. Co roku uczestniczy w Wielkiej Orkiestrze Świątecznej Pomocy a także w gminnych dożynkach.

Rysunek 11. Uczestnictwo Biblioteki w Jedlni-Letnisko w gminnych dożynkach

Źródło: <http://biblioteka-jedlnia.blogspot.com/2015/09/biblioteka-na-dozynkach.html>

Instytucja biblioteki służy zaspakajaniu i rozwijaniu potrzeb czytelniczych społeczeństwa oraz upowszechnianiu wiedzy i rozwojowi kultury.

III.2.2. Kluby sportowe.

Na terenie gminy działają także kluby i sekcje sportowe:

- ✓ Gminny Klub Sportowy „Jodła” Jedlnia-Letnisko
- ✓ Klub Sportowy IKAR Jedlnia-Letnisko
- ✓ Klub Karate TAKA DOJO
- ✓ Klub Sportowy TKD JEDLNIA

III.2.3. Turystyka, wypoczynek.

Gmina znajduje się w granicach przyrodniczych obszarów chronionych, część północna Jedlni-Letnisko leżąca na skraju Puszczy Kozienickiej, objęta została siecią Natura 2000, chroniącą różnorodność krajobrazu, zbiorowisk roślinnych, bogactwo flory i fauny. O atrakcyjności turystycznej Jedlni-Letnisko decyduje jej położenie przy zalewie „Siczki”, który otacza rezerwat „Jedlnia”. W 2014 roku przystąpiono do opracowania dokumentacji projektowej dotyczącej rewitalizacji zalewu. Olbrzymim atutem i walorem naturalnym gminy Jedlnia-Letnisko jest mikroklimat występujący na tym terenie. Nad zalewem znajduje się przystań wodna, są piaszczyste i trawiaste plaże. Można w nim złowić takie ryby jak: płoć, okoń, szczupak, karp, amur czy karaś. Organizowane są często zawody wędkarskie. Po jednej stronie zalewu znajduje się deptak, który powstał 2012 roku i jest przeznaczony zarówno dla spacerowiczów jak i dla rowerzystów i miłośników rolek.

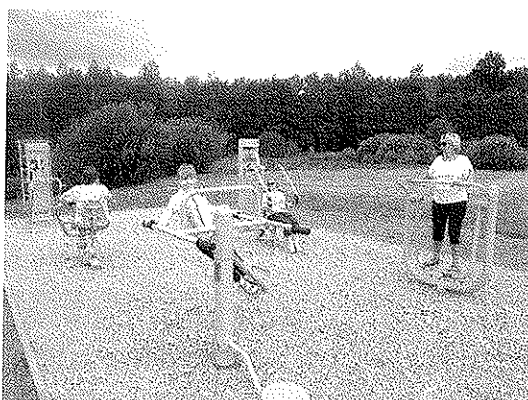
Rysunek 12. Deptak nad zalewem w Jedlni-Letnisko

Źródło: http://polskanarowery.sport.pl/blogi/bractworowerowe/2012/05/w_jedlni_letnisku_jak_w_holandii/

Są dwie siłownie zewnętrzne (rys. 13, 14).

Rysunek 13.

Źródło: <http://www.radom24.pl/artukul/czytaj/18964>

Rysunek 14.

Źródło: http://www.jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=13&menu=4&dzialy=4&akcja=artykul&artykul=3019

W gminie Jedlnia-Letnisko rozwijają się ośrodki wypoczynkowe z dobrze przygotowaną infrastrukturą turystyczną (bazą noclegową i zapleczem gastronomicznym). Bliskość i dogodne połączenie z Radomiem sprawiło, że Jedlnia-Letnisko stała się miejscowością wypoczynkową dla mieszkańców Radomia i do dziś utrzymuje charakter osiedla wypoczynkowo-letniskowego. Kolejną atrakcją turystyczną stanowią szlaki rowerowe i turystyczne oraz obiekty i budowle zlokalizowane wzdłuż oznakowanych tras.

III.3. Infrastruktura techniczna gminy Jedlnia-Letnisko.

Przez teren Jedlni-Letnisko przebiegają następujące drogi:

- ✓ droga wojewódzka nr 699 – przecina obszar Gminy stanowiąc skrót między drogą krajową nr 12 Radom – Zwoleń i wojewódzką nr 737 Radom – Kozienice – łączna długość drogi biegnąca przez gminę Jedlnia-Letnisko – 14,1 km.
- ✓ droga powiatowa nr 3524W – długość drogi przebiegająca przez miejscowość Jedlnia – Letnisko - 1,1 km.
- ✓ drogi gminne - długość dróg przebiegających przez sołectwo – 56,8 km.

W Jedlni-Letnisko występuje komunikacja publiczna, która obsługiwana jest przez:

- ✓ autobus linii „S”,
- ✓ kolej państwową.

W okresie letnim ze względu na przemieszczanie się letników, turystów, wycieczkowiczów następuje znaczne ożywienie ruchu na drogach. Zwiększona jest także częstotliwość kursowania autobusów linii „S”. Również istotną rolę w układzie komunikacyjnym odgrywa szlak kolejowy Radom - Dęblin.

W gminie Jedlnia-Letnisko zauważa się duże różnice pomiędzy długością sieci kanalizacyjnej wynoszącą 72,10 km, a długością sieci wodociągowej, która ma długość 160,5 km). Jedlnia-Letnisko zaopatrywana jest w wodę ze studni głębinowej zlokalizowanej w miejscowości Aleksandrów.

W gminie Jedlnia-Letnisko funkcjonują dwie oczyszczalnie ścieków tj.: Gminna Oczyszczalnia Ścieków oraz mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków przy Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym Lasów Państwowych. Długość sieci kanalizacyjnej, z której korzystają mieszkańcy Jedlni-Letnisko wynosi ok. 28,2 km. Ścieki z gospodarstw domowych (nie posiadających dostępu do sieci) gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych

(tzw. szambach), które nie są w pełni szczelne, co znacząco wpływa na środowisko i zanieczyszczenie wód gruntowych.

Projekty kanalizacji dla 11 miejscowości będą realizowane do końca 2016 r. W związku z tym znacznie poprawi się jakość wód i środowiska.

Na terenie miejscowości jak i całej Gminy brak jest sieci ciepłowniczej. Większe instalacje grzewcze obsługują obiekty użyteczności publicznej. Mieszkańcy sołectw wykorzystują przydomowe kotłownie opalane węglem. W niewielkim stopniu jako źródło ciepła wykorzystywany jest gaz ziemny oraz olej opałowy.

W Jedlni-Letnisko nie ma żadnego składowiska odpadów. Jedyne składowisko znajdujące się na terenie Gminy w miejscowości Cudnów, obecnie jest zamknięte i przeprowadzany jest proces rekultywacji. Urząd Gminy nie prowadzi zbiórki odpadów. Mieszkańcy zawierają indywidualne umowy na wywóz nieczystości z Urzędem Gminy a odbiór odpadów zapewnia firma zewnętrzna.

Jedlnia-Letnisko jak i cały obszar Gminy, zaopatrywana jest w energię pochodzącą z elektrowni Kozienice za pośrednictwem węzła elektroenergetycznego Rożki oraz sieci średniego napięcia (będącej w części rozwinięciem sieci zasilającej miasto Radom).

Na terenie gminy Jedlnia-Letnisko znajduje się 12 mieszkań komunalnych, 1 mieszkanie socjalne i 1 lokal mieszkano-służbowy.

III.4. Oświata w gminie Jedlnia-Letnisko.

Na terenie gminy Jedlnia-Letnisko jest jedno przedszkole publiczne:

✓ Publiczne Przedszkole w Jedlni-Letnisko ul. Słoneczna 5/1, 26-630 Jedlnia-Letnisko
Do przedszkola w 2015 roku uczęszczało 100 dzieci w 4 oddziałach (rys. 15).

Rysunek 15.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=66&menu=196&strona=1

W gminie znajduje się także 5 szkół podstawowych oraz 3 gimnazja:

- ✓ Zespół Szkół Ogólnokształcących w Jedlni-Letnisko, ul. Słoneczna 5, 26-630 Jedlnia-Letnisko. W skład ZSO w Jedlni-Letnisko wchodzi Publiczne Gimnazjum im. Pokolenia Kolumbów i Publiczna Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego (rys. 16).

Rysunek 16.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=66&menu=45&strona=1

- ✓ Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Henryka Sienkiewicza w Myśliszewicach Myśliszewice 15, 26-630 Jedlnia-Letnisko. W skład ZSO w Myśliszewicach wchodzi Publiczne Gimnazjum i Publiczna Szkoła Podstawowa (rys. 17).

Rysunek 17.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=66&menu=45&strona=1

- ✓ Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Kornela Makuszyńskiego w Natolinie Natolin 59, 26-613 Radom. W skład ZSO w Natolinie wchodzi Publiczne Gimnazjum i Publiczna Szkoła Podstawowa (rys. 18).

Rysunek 18.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=66&menu=45&strona=1

- ✓ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Gzowicach Gzowice 30, 26-630 Jedlnia-Letnisko (rys. 19).

Rysunek 19.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=66&menu=45&strona=1

- ✓ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Słupicy. Słupica 64, 26-630 Jedlnia-Letnisko (rys. 20).

Rysunek 20.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=66&menu=45&strona=1

Według danych własnych do szkół podstawowych w roku 2015 na terenie gminy Jedlnia-Letnisko uczęszczało 1044 uczniów a do szkół gimnazjalnych uczęszczało 381 uczniów.

Poniższa tabela przedstawia podział uczniów w poszczególnych szkołach na terenie gminy Jedlnia-Letnisko.

Tabela 8. Podział uczniów w poszczególnych szkołach na terenie gminy Jedlnia-Letnisko

Miejscowość	Jedlnia-Letnisko	Myśliszewice	Natolin	Gzowice	Słupica
szkoła podstawowa	486	200	255	21	82
gimnazjum	222	65	94	-	-

Źródło: wyliczenia własne.

Szkoły oprócz programów edukacyjno-wychowawczych prowadzą także projekty i inne rodzaje działalności.

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Myśliszewicach prowadzi następujące projekty:

- ✓ program "Trzymaj formę";
- ✓ Projekt "Na własne konto";
- ✓ Profilaktyka zdrowia psychofizycznego;
- ✓ Projekt „Ambasadorzy Bezpiecznego Internetu”;
- ✓ Kilka słów o programie profilaktyki palenia papierosów...

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Natolinie prowadzi:

- ✓ Projekt czytelniczy pt. „Moda na czytanie”;
- ✓ Projekt Szkoła Równych Szans;
- ✓ Wolontariat;
- ✓ Koło teatralne, dziennikarskie, zajęcia artystyczne z nauki śpiewu i tańca.

Zespół Szkół Ogólnokształcących w Jedlni-Letnisko realizuje m.in. takie projekty jak:

- ✓ Dlaczego warto zobaczyć Berlin?
- ✓ Dlaczego Jana Kochanowskiego można nazwać człowiekiem renesansu?
- ✓ Szkolny system edukacyjny w Wielkiej Brytanii.
- ✓ Co zawdzięczamy wybitnym matematykom?
- ✓ Odkrycia geograficzne – sukces czy porażka?
- ✓ Monitorowanie wód powierzchniowych naszej okolicy.
- ✓ Procenty w życiu codziennym.
- ✓ Ciekawe zjawiska fizyczne.
- ✓ Czy rośliny mogą leczyć?
- ✓ Dlaczego warto pamiętać o wybitnych postaciach ziemi radomskiej?
- ✓ Dlaczego „MIŚ” Barei to kultowa polska komedia?
- ✓ Przemiany biochemiczne w trakcie wysiłku fizycznego.

Publiczna Szkoła Podstawowa w Gzowicach prowadzi:

- ✓ Projekt - Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Publiczna Szkoła Podstawowa w Słupicy prowadzi:

- ✓ Projekt edukacyjny „Lepsza szkoła”.
- ✓ Projekt rządowy „Bezpieczna i przyjazna szkoła”.

W dniu 17 października 2015 r. w Urzędzie Gminy odbyła się uroczysta sesja Rady Gminy Jedlnia-Letnisko, na której powołana została Młodzieżowa Rada Gminy Jedlnia-Letnisko.

Rysunek 21. Młodzieżowa Rada Gminy Jedlnia-Letnisko

Źródło: http://www.slupica.edu.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=150&Itemid=161

Pomysł powstania rady składającej się z uczniów reprezentujących wszystkie szkoły z terenu gminy pojawił się w środowisku młodzieżowym. Inicjatywa spotkała się z akceptacją wójta Piotra Leśnowolskiego i Rady Gminy czego bezpośrednim wyrazem jest uchwała podjęta na sesji rady.

Głównym celem powołania Młodzieżowej Rady Gminy jest wspieranie i upowszechnianie idei samorządności wśród młodzieży poprzez działania wpływające na zwiększenie zainteresowania i zaangażowania młodych ludzi w sprawy publiczne na poziomie lokalnym oraz kształtowania postaw społecznych, obywatelskich i patriotycznych.

W sesji, które odbyły się wzięli udział uczniowie reprezentujący wszystkie szkoły z terenu gminy Jedlnia-Letnisko. Każda osoba dokonała swojej prezentacji i mogła przedstawić swoje pomysły i propozycje działań do realizacji przez władze gminy.

Wszystkie szkoły korzystają z posiłków dla dzieci o niższym statusie finansowym, które są finansowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko. Pozostałe dzieci mają możliwość wykupu obiadów.

Warunki lokalowe wszystkich placówek szkolnych są na dobrym poziomie. Placówki szkolne mają świetlice szkolne, w których dzieci mają możliwość pobytu, kiedy rodzice pracują zawodowo i wracają późno do domu.

Wszystkie placówki mają dostęp do sieci internetowej, posiadają dobrze wyposażone sale komputerowe.

Baza lokalowa i wyposażenie placówek są na dobrym poziomie, ale sukcesywne doposażanie i modernizowane to wymóg czasowy.

III.5. Ochrona zdrowia w gminie Jedlnia-Letnisko.

Obsługę mieszkańców na terenie gminy Jedlnia-Letnisko w zakresie ochrony zdrowia zabezpiecza:

- ✓ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jedlni-Letnisko, Modelowa Praktyka Lekarza Rodzinnego, ul. Fryderyka Chopina 1, 26-630 Jedlnia-Letnisko (rys. 22),

Rysunek 22.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=3&menu=49&strona=1

- ✓ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Filia w Radomiu
ul. Żeromskiego 30, 26-600 Radom,
- ✓ Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Filia w Groszowicach
Groszowice 117, 26-630 Jedlnia-Letnisko (rys. 23),

Rysunek 23.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=3&menu=49&strona=1

Zakres usług w placówce:

- ✓ Poradnia Lekarza Podstawowej Opieki Zdrowotnej
- ✓ Gabinet pielęgniarstwa i położnictwa środowiskowego

- ✓ Gabinet położnej środowiskowej-rodzinnej
- ✓ Gabinet medycyny szkolnej
- ✓ Poradnia rehabilitacji narządu ruchu
- ✓ Poradnia ginekologiczno - położnicza
- ✓ Pracownia diagnostyki laboratoryjnej
- ✓ Dział (pracownia) fizjoterapii
- ✓ Dział (pracownia) masażu leczniczego
- ✓ Gabinet zabiegowy
- ✓ Punkt szczepień.

Specjalizacje:

- ✓ Choroby wewnętrzne
- ✓ Medycyna rodzinna
- ✓ Pediatria
- ✓ Położnictwo i ginekologia
- ✓ Rehabilitacja medyczna.

W placówkach służby zdrowia na terenie gminy jest zatrudnionych 11 lekarzy w tym:

- 2 lekarzy ginekologów,
- 5 lekarzy medycyny rodzinnej,
- 1 lekarz internista,
- 1 pediatra.

oraz 8 pielęgniarek w tym:

- 4 pielęgniarki środowiskowe,
- 2 pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania (pielęgniarka szkolna),
- 1 położna środowiskowa.

Pod opieką wymienionych placówek znajduje się 8.399 osób zadeklarowanych do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w tym 1.453 dzieci w wieku od 0 do 18 lat.

W 2015 roku udzielono porad 37.152 w tym 620 porad domowych.

Najczęściej rozpoznawalne schorzenia to: cukrzyca, choroby układu krążenia, choroby obwodowego układu nerwowego, przewlekłe choroby układu trawiennego, choroby układu mięśniowo-kostnego, choroby tarczycy oraz przewlekły nieżyt oskrzeli, dychawica oskrzelowa.

Do zadań Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej należy udzielanie świadczeń w ramach podstawowej opieki zdrowotnej obejmującej świadczenia profilaktyczne, leczenie oraz pielęgnacyjne z zakresu medycyny ogólnej, rodzinnej i pediatrii.

W realizacji świadczeń zdrowotnych lekarze współpracują z pielęgniarką środowiskową, pielęgniarką w środowisku nauczania i wychowania (pielęgniarka szkolna) oraz położną środowiskową. Praca całego personelu medycznego skupia się na działaniach służących ratowaniu, przywracaniu i poprawie zdrowia pacjentów. Wykonują także szereg działań medycznych związanych z poradą lekarską, pielęgnacją chorych, osób niepełnosprawnych oraz kobiet ciężarnych i niemowląt. Zapobiegają powstawaniu urazów i chorób poprzez działania profilaktyczne oraz szczepienia ochronne i co najważniejsze promują zdrowy styl życia.

Pielęgniarki realizują opiekę pielęgnacyjną u pacjenta w różnych fazach życia i choroby, przygotowują pacjenta do samoopieki i pielęgnacji zarówno w chorobie jak i w niepełnosprawności. Prowadzą wśród pacjentów i ich rodzin poradnictwo w zakresie zdrowego stylu życia i profilaktyki chorób. Obserwują podopiecznych i ich środowisko oraz rozpoznają ich potrzeby pielęgnacyjne. Pielęgniarki wykonują zabiegi diagnostyczne (EKG, RR, poziom cukru, pobieranie krwi, testy) i lecznicze (iniekcje, opatrunki, płukanie ucha, cewnikowanie, inhalacje). Część tych zabiegów wykonują w domu pacjenta.

Pielęgniarka środowiskowa nauczania i wychowania (pielęgniarka szkolna) współpracuje z dyrektorami szkół, wychowawcami, nauczycielami oraz rodzicami, prowadzi dla młodzieży i dzieci edukację zdrowotną. Omawia profilaktykę związaną z uzależnieniem się młodzieży od alkoholu, narkotyków, tytoniu i dopalaczy. Przekazuje uczniom niezbędną wiedzę związaną z zagrożeniami życia codziennego. Objasnia i wyjaśnia zasady higieny ogólnej, osobistej, ubioru i odpowiedniego obuwia oraz właściwego odżywiania. Zajmuje się też profilaktyką próchnicy u dzieci w wieku szkolnym.

Położna natomiast sprawuje opiekę medyczną nad kobietą w ciąży, rodzącą i w połogu oraz nad niemowlęciem do ukończenia przez niego 2 miesiąca życia. Sprawuje opiekę w formie wizyt patronażowych. Przeprowadza edukację dla kobiet w ciąży, w tym również z wysokim ryzykiem. Udziela porad na temat szkodliwości palenia papierosów, spożywania alkoholu i innych używek oraz szkodliwości nadużywania leków bez konsultacji z lekarzem. Uświadamia pacjentki o konieczności systematycznego wykonywania badań okresowych i konsultacji lekarskich. Zwraca uwagę na właściwe odżywianie, higienę osobistą, potrzebę

wykonywania ćwiczeń fizycznych oraz wskazuje szereg niezbędnych informacji na temat przygotowania matki do nowego etapu w jej życiu.

Placówki służby zdrowia na terenie gminy realizują następujące programy zdrowotne:

- ✓ Program profilaktyki raka szyjki macicy – cel programu wczesne wykrywanie zmian nowotworowych szyjki macicy;
- ✓ Program kardiologiczny – cel programu profilaktyka chorób układu krążenia;
- ✓ Program profilaktyki gruźlicy – cel programu zapobieganie gruźlicy;
- ✓ Program profilaktyki wad słuchu – cel programu wczesne wykrywanie wady słuchu;
- ✓ Badanie wzroku – cel programu wczesne wykrywanie wady wzroku;
- ✓ Badanie USG DOOPLER – cel programu wczesne wykrywanie chorób układu krążenia;
- ✓ Spirometria – cel programu wczesne wykrywanie chorób układu oddechowego;
- ✓ Profilaktyka fluorkowa - cel programu profilaktyka próchnicy zębów u dzieci (przeprowadzona u 956 dzieci);
- ✓ Współpraca z organizatorami badań mammograficznych w ramach profilaktyki raka piersi – 4 akcje.

Ponadto w gminie Jedlnia-Letnisko znajdują się 2 gabinety stomatologiczne oraz 2 apteki.

III.6. Organizacje pozarządowe w gminie Jedlnia-Letnisko.

Na terenie gminy Jedlnia-Letnisko działa kilka stowarzyszeń, fundacji i organizacji pozarządowych. Organizacje pozarządowe, obok sektora publicznego i prywatnego są trzecim sektorem działającym na rzecz dobra publicznego. Stanowią one bazę dla rozwoju lokalnych społeczności, zrzeszają bowiem najaktywniejszych i wrażliwych na sprawy społeczne obywateli danego środowiska. Podejmują działania dla dobra mieszkańców oraz integrują i aktywizują społeczność lokalną. Z tego względu stanowią znakomite uzupełnienie działań podejmowanych przez lokalny samorząd. Współpraca jednostek samorządowych z organizacjami pozarządowymi stwarza szansę na lepsze zorganizowanie wspólnego celu, jakim jest poprawa jakości życia mieszkańców gminy. Wciąż jednak brakuje środków

na rozwijanie ich działalności. Na terenie gminy Jedlnia-Letnisko funkcjonują takie organizacje jak:

- ✓ Stowarzyszenie Miłośników Jedlni-Letnisko i Wrzosowa
- ✓ Stowarzyszenie "Jedlnia Dzieciom"
- ✓ Gminny Klub Seniora w Jedlni-Letnisko
- ✓ Klub Sportowy TKD Jedlnia
- ✓ Stowarzyszenie "Pozytywny Format"
- ✓ Gminny Klub Sportowy "Jodła"
- ✓ Klub Karate Taka Dojo
- ✓ Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych Pamięć i Tożsamość
- ✓ Fundacja Straż Ochrony Zwierząt
- ✓ Fundacja Terapii i Rozwoju Człowieka OSHEANIC
- ✓ Jedleńska Drużyna Harcerzy „Watra” Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej im. mjr. Franciszka Jerzego Jaskulskiego „Zagończyka”
- ✓ Klub Sportowy IKAR Jedlnia-Letnisko
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna Jedlnia-Letnisko
- ✓ Ochotnicza Straż Pożarna Słupica
- ✓ Stowarzyszenie „Hipodrom”
- ✓ Polski Związek Wędkarski – Koło „Źródełko”.

III.7. Bezpieczeństwo publiczne w gminie Jedlnia-Letnisko.

Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwają policjanci z Komisariatu Policji w Pionkach (rys. 24).

Rysunek 24.

Źródło: http://pionki24.pl/nawosci,aktualnosci,4,1,policjanci_z_pionek_beda_patrolo,1987.html

Na terenie gminy Jedlnia-Letnisko pracuje dwóch dzielnicowych. Ich zadaniem jest monitorowanie terenu celem zapobiegania przestępczości. Dzielnicowi będąc w środowiskach rozmawiają z mieszkańcami udzielają informacji i pomocy prawnej. Utrzymują stały kontakt z instytucjami działającymi na terenie gminy Jedlnia-Letnisko. Ich działania mają na celu poprawę stanu bezpieczeństwa.

Prowadzą profilaktykę w szkołach w zakresie:

- ✓ bezpieczeństwo na drodze „do i ze szkoły”;
- ✓ „Stop dopalaczom”;
- ✓ Przeciwdziałanie przemocy i agresji wśród dzieci i młodzieży;
- ✓ „Bezpieczne Lato”.

Na terenie gminy działają dwie jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Ochotnicza Straż Pożarna w Jedlni-Letnisko została powołana w 1928 roku.

Rysunek 25. Ochotnicza Straż Pożarna w Jedlni-Letnisko

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=195&menu=51&strona=1

Jednostka liczy 48 czynnych druhów. Bierze czynny udział w akcjach ratowniczo-gaśniczych nie tylko w gminie, ale także na terenie powiatu i województwa. Na wyposażeniu strażnicy są 4 wozy strażackie bojowe, łódź hybrydowa, aparaty powietrzne, zestaw do ratownictwa drogowego holmatro napęd spalinowy nożyco-rozpieraki.

Druga jednostka Ochotniczej Straży Pożarnej mieści się w miejscowości Słupica.

Rysunek 26. Ochotnicza Straż Pożarna w Słupicy

Źródło: http://www.stymag.cba.pl/index.php?option=com_phocagallery&view=category&id=3:slupica&Itemid=28

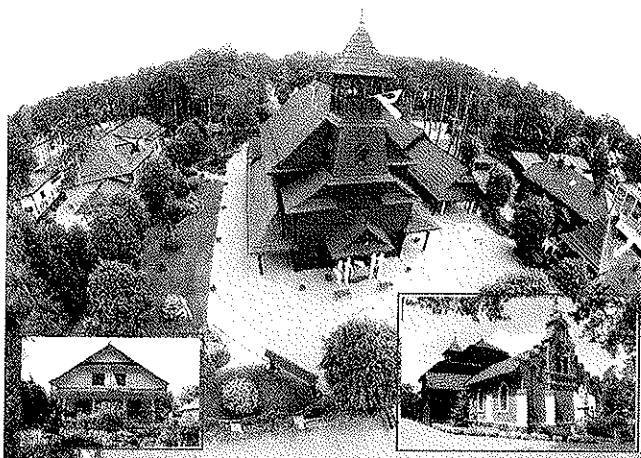
Jednostka powstała w 1924 r. i liczy 44 druhów.

Działalność jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej polega m.in. na prewencji w zakresie bezpieczeństwa i ochrony przeciwpożarowej. Straż współpracuje ze szkołami, z przedszkolem a także bierze udział w festynach rodzinnych.

III.8. Kościoły i kaplice.

Na terenie gminy Jedlnia-Letnisko są następujące kościoły i kaplice:

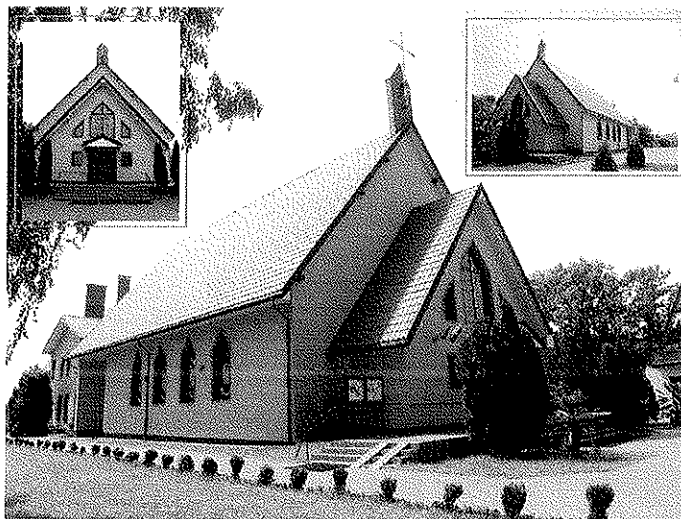
- Parafia p. w. Opieki św. Józefa w Jedlni-Letnisko, ul. Wojciechowskiego 12
26-630 Jedlnia-Letnisko (rys. 27)

Rysunek 27.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=3&menu=150&strona=1

- Parafia p. w. św. Faustyny Kowalskiej w Groszowicach, Groszowice 108
26-630 Jedlnia-Letnisko (rys. 28)

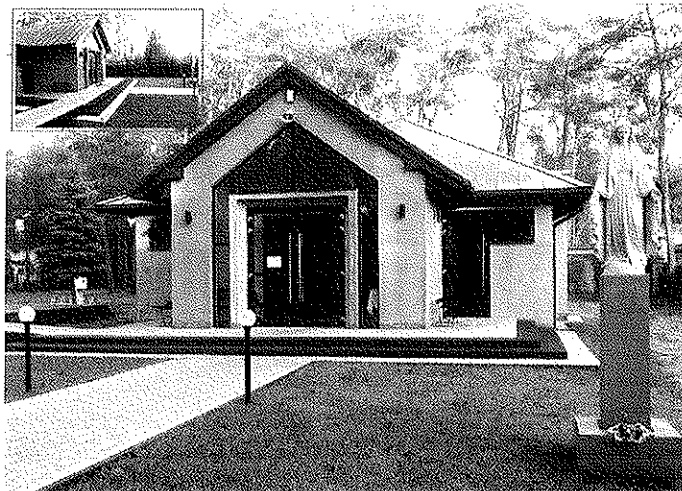
Rysunek 28.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=3&menu=150&strona=1

- Kaplica Matki Bożej Kościoła Pallotyński Dom Opieki im. Świętego Wincentego
Fundacja "Wrzos" Wrzosów, ul. Pallotyńska 5, 26-630 Jedlnia-Letnisko (rys. 29)

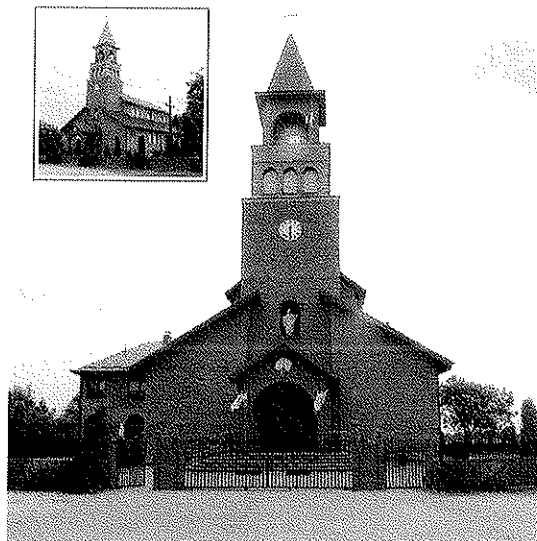
Rysunek 29.

Źródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=3&menu=150&strona=1

- Parafia p.w. św. Andrzeja Boboli w Słupicy, Słupica 168, 26-630 Jedlnia-Letnisko (rys. 30)

Rysunek 30.

Zródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=3&menu=150&strona=1

- Parafia pw. bł. Jana Pawła II i śś. Cyryla i Metodego, Sadków 57a, 26-613 Radom 15 (rys. 31)

Rysunek 31.

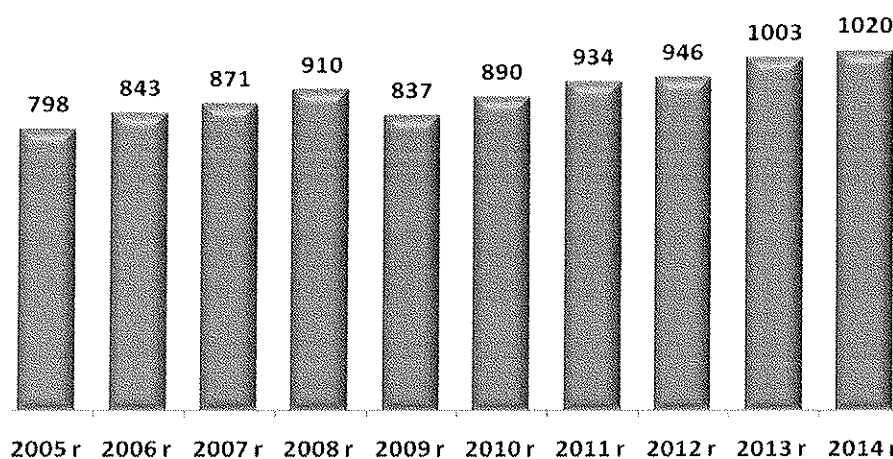
Zródło: http://jedlnia.pl/asp/pl_start.asp?typ=14&sub=3&menu=150&strona=1

III.9. Sytuacja gospodarcza w gminie Jedlnia-Letnisko.

Porównując gminę Jedlnia-Letnisko na tle innych gmin powiatu radomskiego można ją uznać za rejon o średnim, a w niektórych przypadkach niskim potencjale społeczno-gospodarczym. Posiada on jednak kilka atutów, które z powodzeniem można wykorzystać w celu dalszego rozwoju. Rozwój gospodarczy Gminy Jedlnia-Letnisko zależy w głównej mierze od przedsiębiorczości i zaangażowania lokalnej społeczności oraz inicjatywy

organów samorządu terytorialnego. Na koniec listopada 2015 roku, według danych GUS w gminie Jedlnia-Letnisko istniało 1 038 podmiotów gospodarczych. Na terenie gminy działały 82 spółki, w tym 20 spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz 58 spółek cywilnych. Na terenie powiatu działały 4 spółdzielnie oraz 898 podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Liczba podmiotów gospodarczych na przestrzeni lat 2005 – 2014 wyraźnie zwiększyła się. Poniższy wykres przedstawia rozkład liczby przedsiębiorstw na przestrzeni ostatnich 10 lat. Analizując dane należy stwierdzić, iż liczba podmiotów na koniec 2014 roku jest najwyższa na przestrzeni ostatnich lat. Porównując dane z końca września 2005 roku, do danych z końca 2014 roku, wynika, że liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się aż o 27,8%.

Wykres 3. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2005 – 2014

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS w gminie Jedlnia-Letnisko na koniec listopada 2015 roku funkcjonowało, 19 podmiotów gospodarczych w sektorze publicznym oraz 1.019 w sektorze prywatnym. Opierając się na danych ze spisu REGON na dzień 31.12.2014 roku w ramach sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności widać wyraźnie, iż największy odsetek przedsiębiorstw w gminie Jedlnia-Letnisko stanowią firmy działające w branży handel detaliczny i naprawa pojazdów samochodowych – 366 podmiotów. Ponad 100 podmiotów działa w sekcji budownictwo - 146 podmiotów oraz w sekcji przetwórstwo przemysłowe – 125 podmiotów. Poniższa tabela przedstawia rozkład wszystkich podmiotów gospodarczych według sekcji PKD w gminie Jedlnia-Letnisko.

Tabela 9. Branże i liczba podmiotów w gminie Jedlnia-Letnisko na dzień 30.11.2015 r.

Sekcja PKD	Liczba podmiotów
Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	366
Sekcja F – Budownictwo	146
Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	125
Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	71
Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	64
Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	52
Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	47
Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	22
Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	22
Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	21
Sekcja P – Edukacja	21
Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	20
Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19
Sekcja J - Informacja i komunikacja	15
Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	9
Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	6
Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	2
SUMA	1020

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W gminie Jedlnia-Letnisko dominują najmniejsze przedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (w tym mikroprzedsiębiorstwa). Na dzień 30.11.2015 roku takich podmiotów odnotowano 998, co stanowi 96,1% wszystkich podmiotów gospodarczych. Liczba firm zatrudniających od 10 do 49 pracowników to – 36. W gminie funkcjonują 4 podmioty gospodarcze zatrudniające od 50 do 249 pracowników. Według danych REGON na dzień 30.11.2015 roku w gminie nie ma podmiotów zatrudniających powyżej 250 pracowników.

Do największych podmiotów gospodarczych na terenie gminy należy zaliczyć:

- ✓ Gminną Spółdzielnię „Samopomoc Chłopska”,
- ✓ Ceramiczną Spółdzielnię Pracy,
- ✓ Urząd Gminy,
- ✓ PPHU „Pod Różami”,
- ✓ Leśny Ośrodek Edukacyjny im. red. Andrzeja Zalewskiego.

Na terenie miejscowości Jedlnia-Letnisko swoje filie (oddziały) mają: Bank Spółdzielczy Rzemiosła w Radomiu oraz Bank Spółdzielczy w Pionkach.

Gmina pod względem gospodarczym zdeterminowana jest poprzez powiązania z dużymi ośrodkami miejskimi (Warszawa, Radom).

Podstawową dziedziną działalności, z której utrzymuje się większość mieszkańców zamieszkałych na terenach wiejskich jest rolnictwo. W ostatnim okresie obserwuje się, co prawda narastające zjawisko odchodzenia od prowadzenia małych gospodarstw rolnych. Jest kilka gospodarstw rolnych wyspecjalizowanych w hodowli tuczników oraz bydła mlecznego.

III.10. Bezrobocie w gminie Jedlnia-Letnisko.

Jednym z najważniejszych problemów społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko jest niewątpliwie bezrobocie.

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Powiatowego Urzędu Pracy w Radomiu, na dzień 30 września 2015 – według załącznika nr 1 sprawozdania MPiPS – 01 wynika, iż w gminie Jedlnia-Letnisko mieszka 965 osób bezrobotnych czyli 12,5% ludności gminy w wieku produkcyjnym. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Radomiu zarejestrowanych było 446 kobiet, czyli 46,2% ogółu bezrobotnych mieszkańców gminy oraz 519 mężczyzn – 53,8% wszystkich bezrobotnych zamieszkałych w gminie Jedlnia-Letnisko. Rynek pracy w samej gminie nie stanowi naturalnego rynku dla jego mieszkańców. Niestety poważnym problemem lokalnego rynku pracy jest ponadnormatywnie wysokie bezrobocie w całym powiecie radomskim – ziemskim. Stopa bezrobocia na koniec września 2015 roku wynosiła aż 25,8% a dla sąsiedniego miasta Radom – 19,3% podczas gdy dla całego województwa mazowieckiego w analogicznym okresie wyniosła zaledwie 9,2%. Stopa bezrobocia w skali kraju wynosiła w tym okresie 10,0%. Te dane ukazują skalę problemu, która dotyczy mieszkańców powiatu radomskiego, w tym mieszkańców gminy Jedlnia-Letnisko. Bezrobocie w powiecie radomskim ma charakter strukturalny i długotrwały. Zmiany, jakie zaszły w przemyśle, spowodowały upadek wielu zakładów produkcyjnych położonych na terenie powiatu i miasta Radom. Bezrobocie związane jest także z brakiem większych inwestycji, zmniejszonym napływem kapitału z zewnątrz. Na obecną sytuację ma wpływ niski stopień przedsiębiorczości i aktywizacji ekonomicznej lokalnej społeczności. Powstanie nowych firm nie przyczyniło się niestety do zmniejszenia skali bezrobocia. Obecnie odnotowuje się ciągły wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym, który nie idzie jednak w parze z wzrostem popytu na pracę. Nowotworzone miejsca pracy różnią się znacznie od tych likwidowanych pod względem lokalizacji, potrzebnych kwalifikacji itp.,

co utrudnia odnalezienie się na rynku pracy ludziom, którzy ją utracili. W ostatnich latach sytuacja na rynku pracy w powiecie radomskim nieznacznie się przeobraziła, część osób w wieku produkcyjnym podjęło zatrudnienie za granicą.

IV. Pomoc społeczna w gminie Jedlnia-Letnisko. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko.

Zgodnie z art. 2 Ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 poz. 163 z późn. zm.), pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadania pomocy społecznej na terenie gminy Jedlnia-Letnisko wykonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko, ul. Radomska 43, 26-630 Jedlnia-Letnisko. Jednostka realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: Ustawa o świadczeniach rodzinnych, Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych, Ustawie o wypłacie zasiłku dla opiekuna, Ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, Ustawa o Karcie Dużej Rodziny, Ustawa o systemie oświaty.

Na koniec 2015 roku kadre Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko stanowiło 13 osób. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Stan zatrudnienia w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko

Rodzaj stanowiska	Liczba pracowników 2012	Liczba pracowników 2013	Liczba pracowników 2014	Liczba pracowników 2015
Kadra kierownicza	1	1	1	1
Pracownicy socjalni	5	5	5	5
Pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	3	3	3	3
Pozostali pracownicy	3	3	4	4

Zródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS

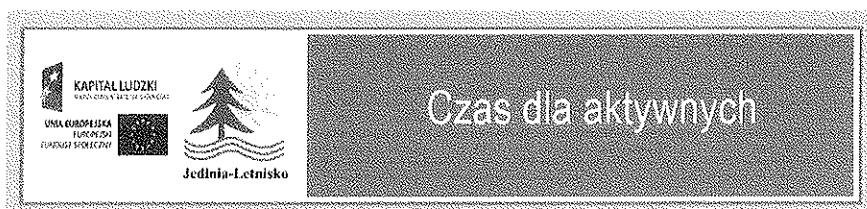
Na obecną chwilę wszyscy pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej posiadają wymagane wykształcenie kierunkowe. Zarówno kadra kierownicza jak pracownicy socjalni i inspektorzy posiadają wykształcenie wyższe.

Prawo do wsparcia udzielanego przez Ośrodek mają osoby i rodziny, które spełniają określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. W odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej kryterium dochodowe dla osoby samotnie gospodarującej wynosi 634,00 zł. netto miesięcznie i 514,00 zł. netto na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane jest również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych, przysługuje jeśli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza 674,00 zł. netto, a gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności jeśli dochód ten nie przekracza 764,00 zł. netto. Kryterium dochodowe uprawniające do prawa do świadczeń z funduszu alimentacyjnego wynosi 725,00 zł.

Prawo do pomocy w formie świadczenia wychowawczego przysługuje na pierwsze dziecko, jeżeli dochód nie przekracza kwoty 800,00 zł. netto miesięcznie a gdy w rodzinie jest dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością dochód nie może przekroczyć 1200,00 zł. netto miesięcznie. Jeśli rodzina ubiega się o drugie i kolejne dzieci kryterium dochodowe nie obowiązuje.

W wykonywaniu działań Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej współdziała z różnymi podmiotami m.in. innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, policją, kuratorami zawodowymi, szkołą oraz organizacjami pozarządowymi.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko w latach 2009 - 2014 realizowany był Projekt Operacyjny Kapitał Ludzki pn. „CZAS DLA AKTYWNYCH”.

Projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej Funduszu Społecznego w ramach PO KL Priorytet VII, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

Projekt realizowany był w siedzibie: GOPS w Jedlni-Letnisko przy ul. Radomskiej 43, 26-630 Jedlnia-Letnisko.

Celem projektu była aktywizacja zawodowa grupy mieszkańców gminy Jedlnia-Letnisko, bezrobotnych Klientów pomocy społecznej pozostających bez pracy, co najmniej 12 miesięcy z niskimi lub zdezaktualizowanymi kwalifikacjami zawodowymi.

Powrót na rynek pracy a w konsekwencji reintegracja społeczna umożliwić miała dostarczenie uczestnikom projektu kompleksowego wsparcia. Polegało ono z jednej strony na wzmocnieniu psychicznym, podniesieniu wiary we własne możliwości, a z drugiej – na wyposażeniu uczestników projektu w wiedzę na temat własnych predyspozycji zawodowych, umiejętności poruszania się po rynku pracy oraz podniesieniu kwalifikacji zawodowych bądź przekwalifikowaniu.

W ramach projektu odbyły się warsztaty prowadzone przez psychologa oraz doradcę zawodowego zorganizowane dla beneficjentów projektu.

Odbyły się także indywidualne konsultacje ze specjalistą konsultantem w punkcie konsultacyjnym.

Uczestnicy zdobyli certyfikat ukończenia jednego z następujących szkoleń zawodowych:

1. Kurs prawa jazdy kat. B.
2. Kurs bukieciarstwa.
3. Kurs administracyjno-biurowy, obsługa komputerowych programów użytkowych.
4. Kurs pracownik hurtowni i magazynu.
5. Kurs sprzedawcy z obsługą komputera i kasy fiskalnej.
6. Kurs na opiekunkę domową.
7. Kurs fryzjerstwa.
8. Kurs prawa jazdy kat C.
9. Kurs elektryka.
10. Kurs pracownik ochrony mienia.
11. Kurs kierowca wózków jezdniowych.
12. Kurs - pomoc kuchenna.

W czasie trwania kursów uczestnicy mieli zapewnione pełne wyżywienie oraz zwrot kosztów przejazdu. Byli również objęci ubezpieczeniem NW.

Beneficjenci tut. Ośrodka uczestniczyli również w dwóch projektach realizowanych przez Fundację Międzynarodowe Centrum Kształcenia i Europeistyki Radom oraz przez Stowarzyszenie PROREW Kielce. Pierwszy projekt był realizowany od 1 sierpnia 2014 r.

do 31 stycznia 2015 r. „Aktywni w społeczeństwie – Aktywni na rynku pracy” a drugi od 1 stycznia 2015 r. do 30 czerwca 2015 r. „Wbrew barierom. Program kompleksowej aktywizacji społeczno – zawodowej osób niepełnosprawnych ruchowo, niezatrudnionych z powiatu radomskiego”.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej można skorzystać z bezpłatnych porad psychoterapeuty i radcy prawnego.

Zarządzeniem nr 102/2012 z dnia 15 marca 2012 r. Wójt Gminy Jedlnia-Letnisko powołał Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Po upływie kadencji Zarządzeniem nr 22/2015 z dnia 29 kwietnia 2015 r. został powołany drugi Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, Oświaty, Ochrony Zdrowia, Sądu Rejonowego w Radomiu.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko.

Pomoc społeczna udzielana jest osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

- ✓ Ubóstwo;
- ✓ Sieroctwo;
- ✓ Bezdomność;
- ✓ Bezrobocie;
- ✓ Niepełnosprawność;
- ✓ Długotrwała lub ciężka choroba;
- ✓ Przemoc w rodzinie;
- ✓ Potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi;
- ✓ Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności;
- ✓ Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych;
- ✓ Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą;
- ✓ Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- ✓ Alkoholizmu i narkomanii;
- ✓ Sytuacji kryzysowej;
- ✓ Klęski ekologicznej.

Są to kryteria dysfunkcji, które powinny spełniać osoby i rodziny ubiegające się o pomoc i z niej korzystające. Często jest tak, że wobec jednej osoby lub rodziny następuje zbieg różnych niekorzystnych okoliczności degradujących materialnie.

Ubóstwo to brak dostatecznych środków materialnych do życia, bieda, niedostatek.

Sieroctwo to stan, w którym dziecko pozbawione jest rodziców, przy czym, gdy oboje rodzice nie żyją – dziecko jest sierotą, gdy jedno – półsierotą.

Bezdomność to względnie trwała sytuacja człowieka pozbawionego dachu nad głową albo nie posiadającego własnego mieszkania.

Bezrobocie to ogólna liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotni. Osoby bezrobotne spełniają jednocześnie trzy warunki: osoby nie pracują, aktywnie poszukują pracy i są gotowe do jej podjęcia. Bezrobotni są bardzo liczną grupą podopiecznych pomocy społecznej.

Niepełnosprawność to stan będący efektem dysfunkcji natury fizycznej lub psychicznej, ubytku anatomicznego lub dysfiguracji, wynikły z urazów, schorzeń lub zaburzeń rozwojowych i powodujący znaczne ograniczenie możliwości wykonywania przez jednostkę podstawowych czynności życiowych (takich jak samoobsługa, przemieszczanie się, czynności manualne, orientacja w otoczeniu, zdolność komunikowania się z innymi ludźmi oraz czynności związane z uczeniem się, wykonywaniem pracy, życiem rodzinnym czy prowadzeniem gospodarstwa domowego) w warunkach, czasie i formach właściwych przeciętnemu przedstawicielowi danej populacji.

Choroba jest definiowana jako stan, który aktualnie lub potencjalnie przeszkadza w prawidłowym funkcjonowaniu człowieka. Ustawodawca wskazuje na chorobę długotrwałą lub ciężką. Istnienie choroby stwierdza lekarz, wydając stosowne zaświadczenie.

Przemoc w rodzinie jest to akt godzący w osobistą wolność jednostki, zmuszanie jej do zachowań niezgodnych z jej wolą.

Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi ma na celu zapewnienie ofierze handlu ludźmi prawa do godnego życia oraz realizacji przysługujących jej praw.

Potrzeba ochrony macierzyństwa oznacza objęcie pomocą społeczną kobiet w ciąży i wychowujących dzieci, przede wszystkim poprzez pracę socjalną oraz przyznawanie i wypłacanie świadczeń.

Rodzina wielodzietna to rodzina składająca się w kilkorga dzieci, nie mniej jednak niż z trzech, *rodzina niepełna* zaś to rodzina pozbawiona ojca lub matki. Zwłaszcza w takich rodzinach występuje *bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego*, co powoduje konieczność udzielania im pomocy.

Osoby, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą mogą mieć trudności w integracji, także należy te osoby objąć pomocą społeczną.

Osoby skazane na karę pozbawienia wolności mogą mieć trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, spowodowane zerwaniem więzi społecznych oraz stygmatyzacją skazanych przez społeczeństwo.

Alkoholizm i narkomania to uzależnienia traktowane jako psychiczny, a niekiedy fizyczny stan spowodowany przez interakcję żywego organizmu z substancją chemiczną, charakteryzujący się specyficznymi reakcjami, które zawsze obejmują wewnętrzny przymus do zażywania tej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczania efektów psychicznych, a czasem w celu unikania przykrości wynikających z jej braku.

Sytuacja kryzysowa rozumiana jest jako sytuacja, w której istnieje zagrożenie naruszenia określonych dóbr osobistych, materialnych, zdrowia i życia ludzi, z której to sytuacji trudne jest znalezienie rozwiązania przy użyciu normalnych środków.

Kłęska ekologiczna to trwałe uszkodzenie lub zniszczenie dużego obszaru środowiska przyrodniczego, wpływające negatywnie na zdrowie bądź życie ludzi.

Powyższe kryteria decydują o strukturze osób korzystających z pomocy społecznej.

Świadczenia realizowane są w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych:

. Świadczenia pieniężne:

- ✓ zasiłek stały
- ✓ zasiłek okresowy
- ✓ zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy
- ✓ zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie
- ✓ pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki
- ✓ świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy
- ✓ wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd.

. Świadczenia niepieniężne:

- ✓ praca socjalna
- ✓ bilet kredytowany
- ✓ składki na ubezpieczenie zdrowotne.

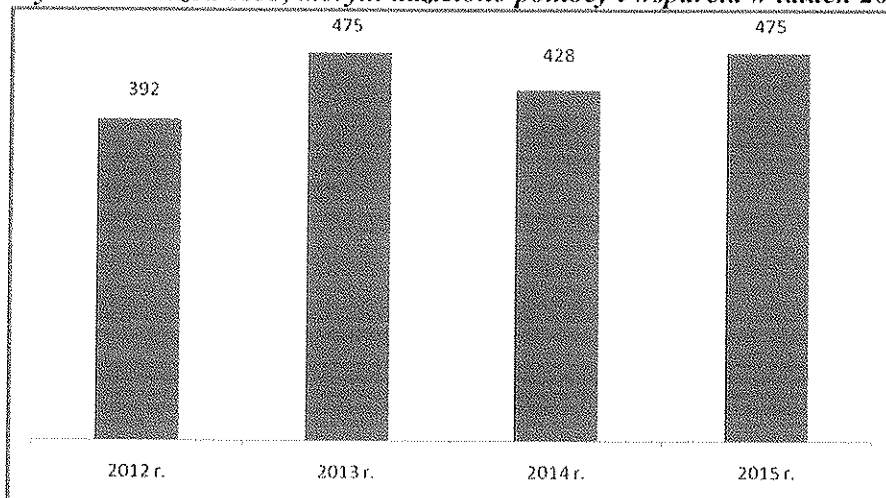

- ✓ składki na ubezpieczenie społeczne
- ✓ pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie
- ✓ sprawienie pogrzebu
- ✓ poradnictwo specjalistyczne
- ✓ interwencja kryzysowa.
- ✓ schronienie
- ✓ posiłek
- ✓ niezbędne ubranie
- ✓ usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy
- ✓ specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz ośrodkach wsparcia
- ✓ mieszkanie chronione
- ✓ pobyt i usługi w domu pomocy społecznej
- ✓ pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnionych.

VI.1. Dane o korzystających z pomocy i wsparcia w gminie Jedlnia-Letnisko.

W 2015 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko udzielił pomocy i wsparcia 475 osobom. W 2014, 2013 i 2012 roku liczba osób objętych wsparciem wynosiła odpowiednio 428, 475 oraz 392.

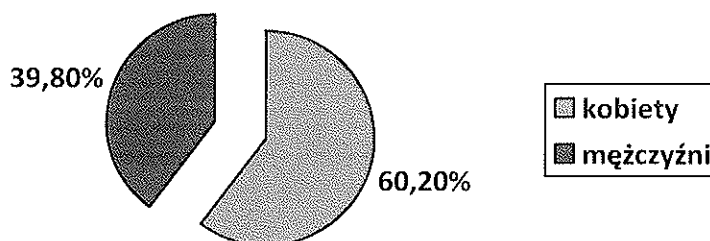
Wykres 4. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie na podstawie danych GOPS Jedlnia-Letnisko

Z pomocy GOPS w Jedlni-Letnisko w 2015 roku korzystało zdecydowanie więcej kobiet – 60,2% niż mężczyzn – 39,8% ogółu osób uzyskujących wsparcie.

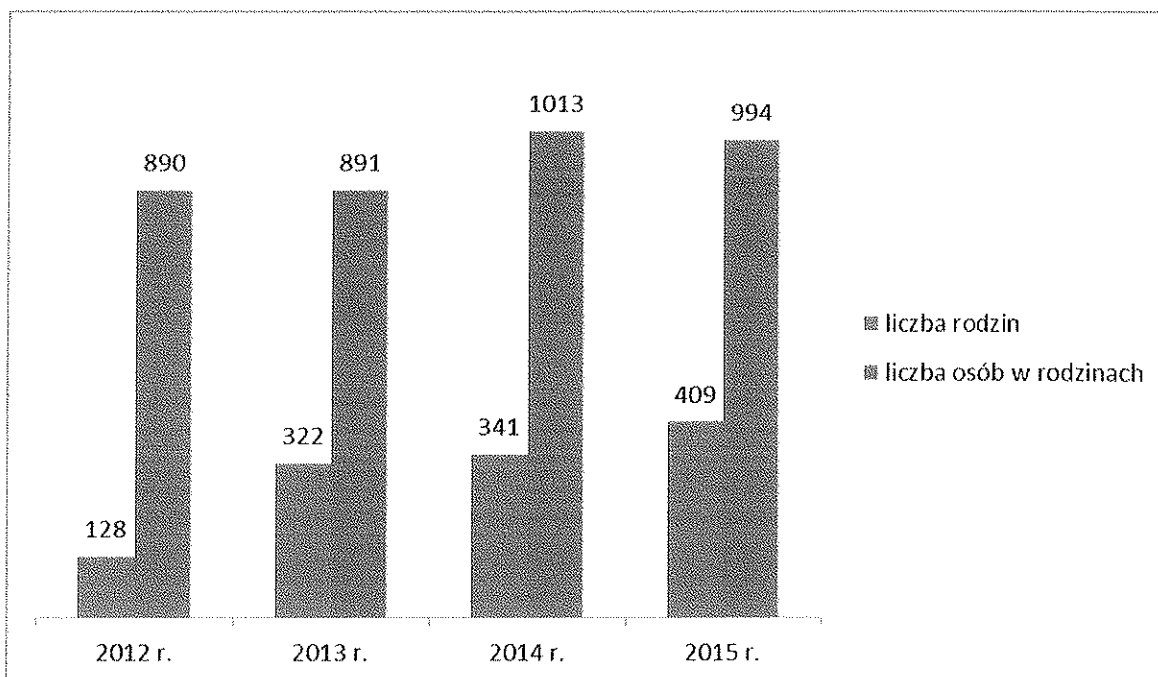
Wykres 5. Płeć osób, którym udzielono świadczenia w 2015 roku

Źródło: opracowanie na podstawie danych GOPS Jedlnia-Letnisko

W 2015 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko wsparciem objął 409 rodzin, w 2014, 2013 i 2012 roku liczba rodzin, która uzyskała pomoc był mniejsza i wynosiła odpowiednio 341, 322 oraz 128.

Wykres 6. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne w latach 2012-2015

Źródło: opracowanie na podstawie danych GOPS Jedlnia-Letnisko

GOPS w Jedlni-Letnisko przyznał w 2015 roku świadczenia niepieniężne 211 osobom, 160 rodzinom o łącznej liczbie osób w rodzinie wynoszącej 668.

Liczba przyznanych świadczeń niepieniężnych była nieznacznie niższa niż w 2014 i 2013 roku a wyższa niż w 2012 roku.

Tabela 11. Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne w latach 2012-2015

Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne				
	2012	2013	2014	2015
Liczba osób ogółem	128	238	231	211
Liczba rodzin	32	160	144	160
Liczba osób w rodzinach	567	642	564	668

Źródło: opracowanie na podstawie danych GOPS Jedlnia-Letnisko

W 2015 roku pracownicy GOPS w Jedlni-Letnisko przeprowadzili wywiady środowiskowe z 475 osobami oraz wśród 409 rodzin.

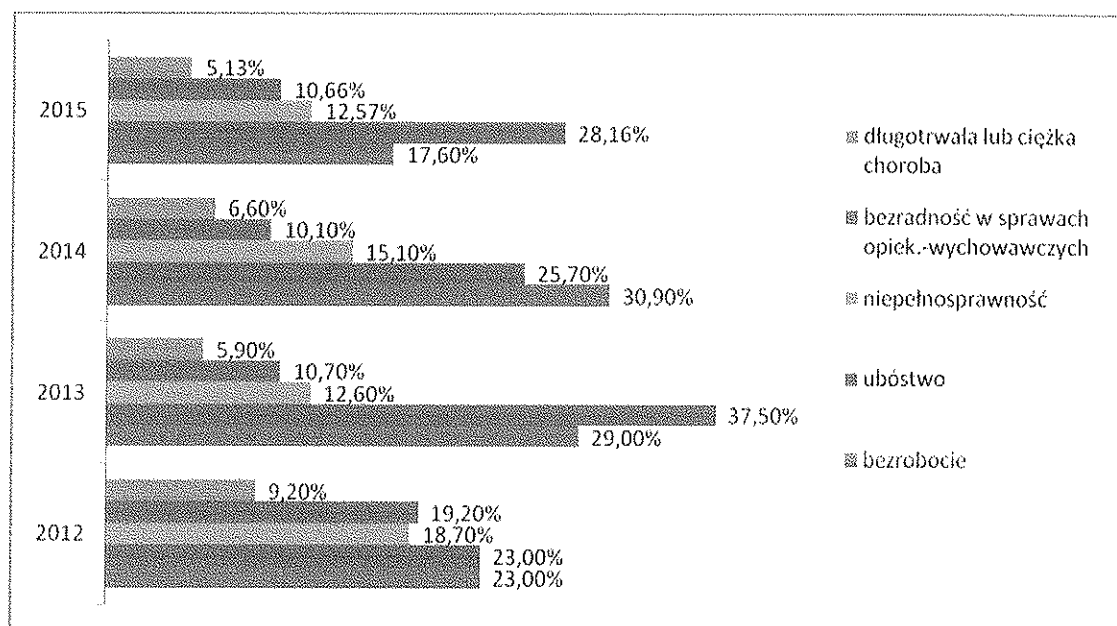
IV.2. Przyczyny kwalifikujące do świadczeń z pomocy społecznej w gminie Jedlnia-Letnisko.

Najczęstszymi przyczynami kwalifikującymi do świadczeń z pomocy społecznej w gminie Jedlnia-Letnisko są niezmiennie od kilku lat:

- ubóstwo,
- bezrobocie,
- niepełnosprawność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- długotrwała choroba.

Łącznie te problemy generują w każdym roku blisko 90,0% przyznanych świadczeń do korzystania z pomocy społecznej.

Wykres 8. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej w latach 2012 – 2015

Źródło: opracowanie na podstawie danych GOPS Jedlnia-Letnisko

Z pomocy korzystają również rodziny ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa, w tym z powodu wielodzietności oraz alkoholizm. Poniższa tabela prezentuje dane dotyczące rodzin, które z powodu różnych przyczyn korzystały z pomocy GOPS w gminie Jedlnia-Letnisko.

Tabela 12. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej w latach 2012 – 2015. Liczba rodzin

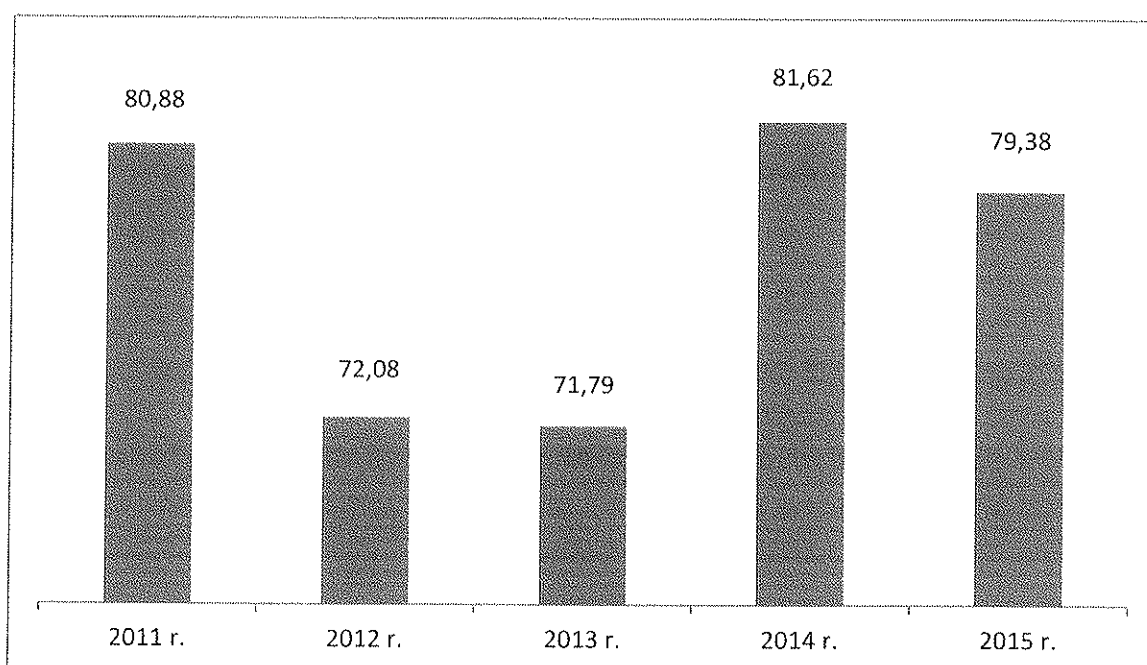
	2012	2013	2014	2015
Bezrobocie	128	249	235	175
Ubóstwo	128	322	195	280
Niepełnosprawność	104	108	115	125
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych	107	92	77	41
Potrzeba ochrony macierzyństwa	5	4	55	65
Długotrwała lub ciężka choroba	51	51	50	51
Alkoholizm	17	18	22	29
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	5	4	3
Przemoc w rodzinie	8	6	3	4
Bezdomność	0	0	2	2
Zdarzenie losowe	4	4	2	8

Źródło: opracowanie na podstawie danych GOPS Jedlnia-Letnisko

IV.3. Wskaźnik deprivacji lokalnej w gminie Jedlnia-Letnisko.

Okazuje się, że w gminie Jedlnia-Letnisko sukcesywnie wzrasta wskaźnik deprivacji lokalnej, co oznacza zwiększenie liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na liczbę mieszkańców. Takie dane oznaczać mogą wystąpienie istotnych problemów w kolejnych latach i zwiększenie klientów GOPS w Jedlni-Letnisko.

Wykres 9. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w latach 2011 – 2015

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Jedlnia-Letnisko

Tabela 13. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w latach 2010– 2015

	2010	2011	2012	2013	2014	2015
liczba osób w rodzinach, którym decyzją przyznano świadczenie	1 194	988	890	891	1 013	994
liczba mieszkańców	12 114	12 216	12 348	12 411	12 411	12521
Wartość wskaźnika liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w1 / w2 x 1000	98,56	80,88	72,08	71,79	81,62	79,38
Dynamika (%)	X	82	89	100	114	98

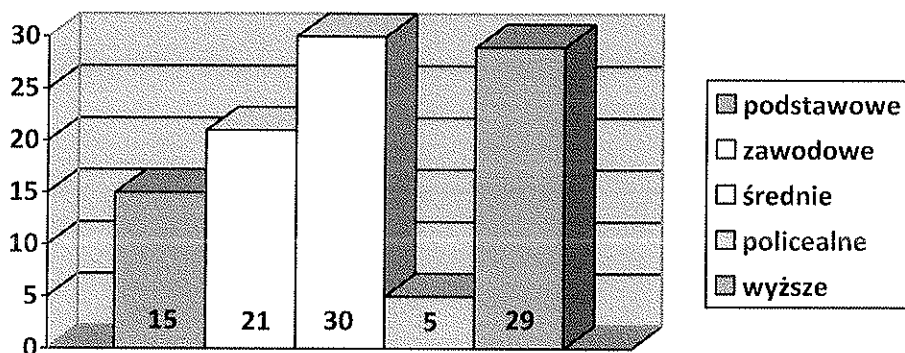
Źródło: pracowanie na podstawie danych GOPS Jedlnia-Letnisko

V. Analiza problemu i oczekiwań społecznych na podstawie ankiety.

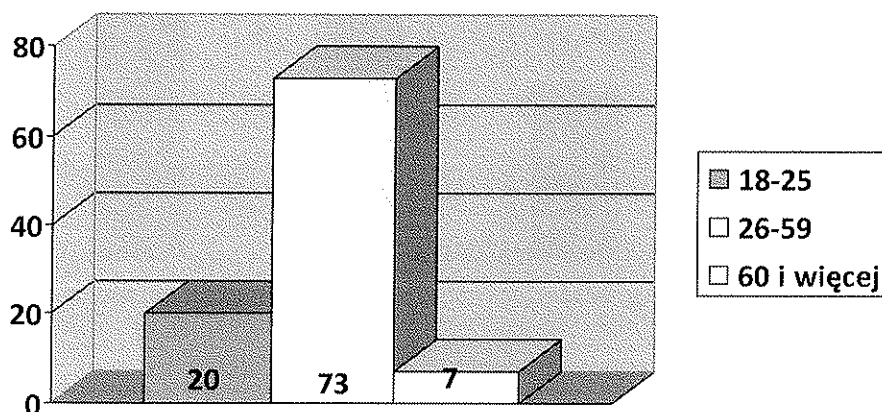
Na podstawie ankiety zdiagnozowano następujące problemy społeczne.

Ankieta została przeprowadzona na 100 losowo wybranych osobach w tym 71 kobiet i 29 mężczyzn.

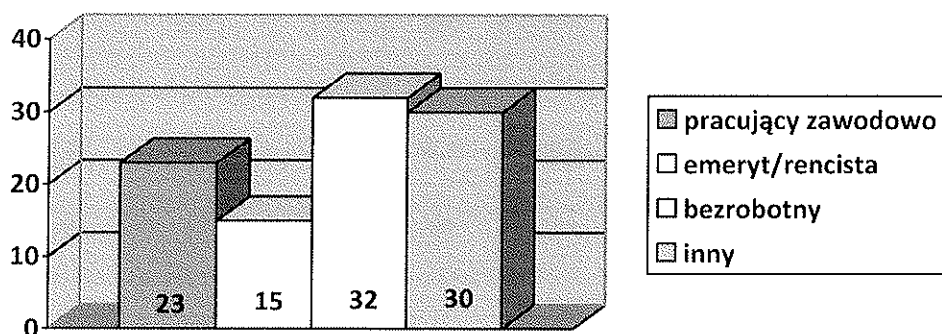
Wykształcenie

Kategorie wiekowe

Zawód

Oprócz przedstawionych danych metryczkowych, respondenci zostali poproszeni w pierwszej części ankiety o wypełnienie poniższej tabeli określając stopień zadowolenia z podanych warunków życia w Gminie.

Należało zaznaczyć jedną odpowiedź w skali od 0 do 4, przy czym 0- bardzo niezadowolony/a, 1 – niezadowolony/a, 2- niezdecydowany/a, 3 – zadowolony/a, 4 – bardzo zadowolony/a.

W jakim stopniu jest Pan/i zadowolona z następujących warunków życia w gminie		Bardzo niezadowolony/a	Niezadowolony/a	Niezdecydowany/a	Zadowolony/a	Bardzo zadowolony/a
1.	Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	10	23	31	34	2
2.	Dostęp do Internetu	6	10	26	42	16
3.	Dostęp do informacji na temat wydarzeń w gminie	11	16	23	38	12
4.	Dostęp do kultury: biblioteka, koncerty, wystawy,	9	6	34	38	13
5.	Organizacja imprez cyklicznych w gminie	6	10	40	28	13
6.	Dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego	15	28	30	19	6
7.	Poziom opieki społecznej	5	10	26	53	6
8.	Poziom opieki zdrowotnej	21	18	37	19	5
9.	Bezpieczeństwo publiczne	18	16	33	27	6
10.	Warunki mieszkaniowe	9	11	30	39	11
11.	Miejsca rekreacji (np. parki, skwery, place zabaw)	6	9	41	39	5
12.	Jakość szkół	6	7	31	37	19
13.	Dostępność przedszkoli	6	12	51	16	15
14.	Żywotność lokalnej tradycji i historii w codziennym życiu	7	16	35	35	7
15.	Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców	8	23	55	11	3
16.	Dostępność handlu i usług	2	4	20	54	20
17.	Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym gminy	6	8	60	23	3

Analizując powyższe dane liczbowe należy podkreślić, że respondenci wyrazili swoje znaczne niezadowolenie odnośnie do poziomu służby zdrowia, bezpieczeństwa oraz do dostępności do uzyskania porad w zakresie psychologiczno-prawnych. Niezadowolenie mieszkańców dotyczyło dostępności doradztwa psychologiczno-prawnego, organizacji czasu wolnego oraz siły więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców.

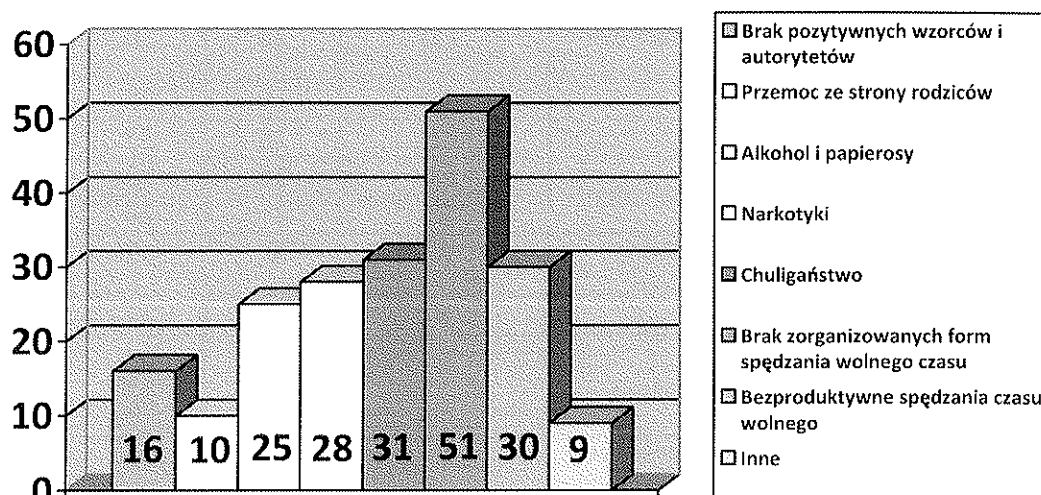
Niezdycydowanie w ocenie warunków życia w Gminie Jedlnia-Letnisko objęło następujące kategorie: udział mieszkańców w życiu publicznym gminy, dostępności przedszkoli, miejsc rekreacji (parki, skwery, place zabaw) i organizacja cyklicznych imprez w gminie.

Pozytywne opinie respondentów uzyskały: dostępność handlu i usług, poziom opieki społecznej, dostęp do Internetu. Bardzo zadowoleni mieszkańcy są z jakości szkół, dostępu do placówek handlu i usług oraz do dostępu do Internetu.

Drugą integralną częścią ankiety były pytania odnoszące się do problemów społecznych w poszczególnych grupach i obszarach tj. dzieci i młodzieży, rodzin, osób starszych, obszar opieki zdrowotnej, edukacji, sportu i kultury.

Poniżej przedstawiono i scharakteryzowano odpowiedzi na sześć pytań.

Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

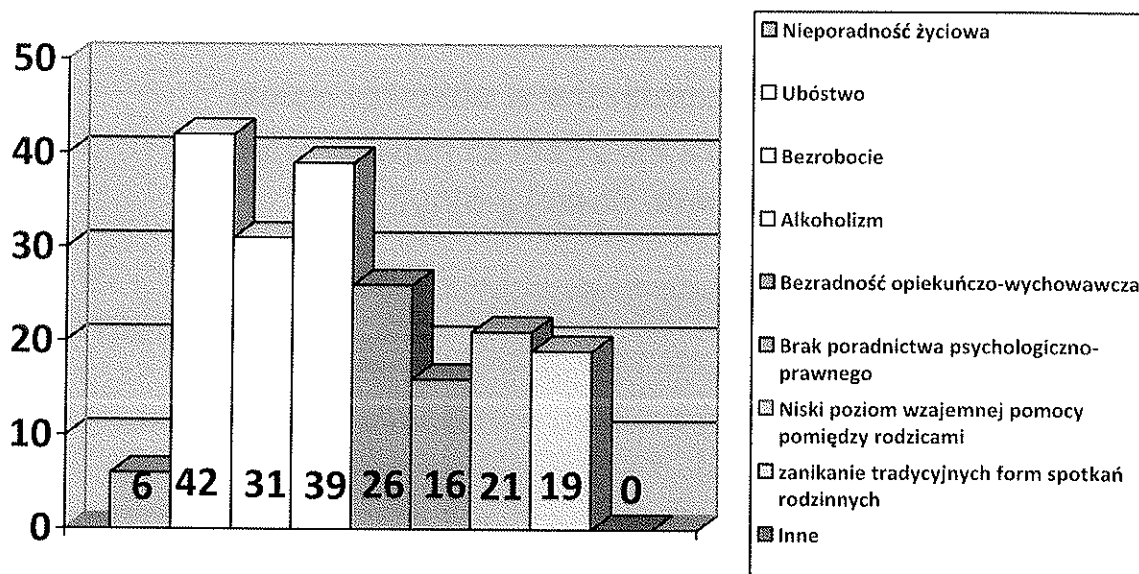

W ocenie respondentów najważniejszym problemem społecznym dotyczącym dzieci i młodzieży z terenu gminy jest brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu chuligaństwo i bezproduktywne spędzanie czasu wolnego.

Najmniejszym problemem występującym w opinii ankietowanych była przemoc ze strony rodziców oraz brak pozytywnych wzorców i autorytetów.

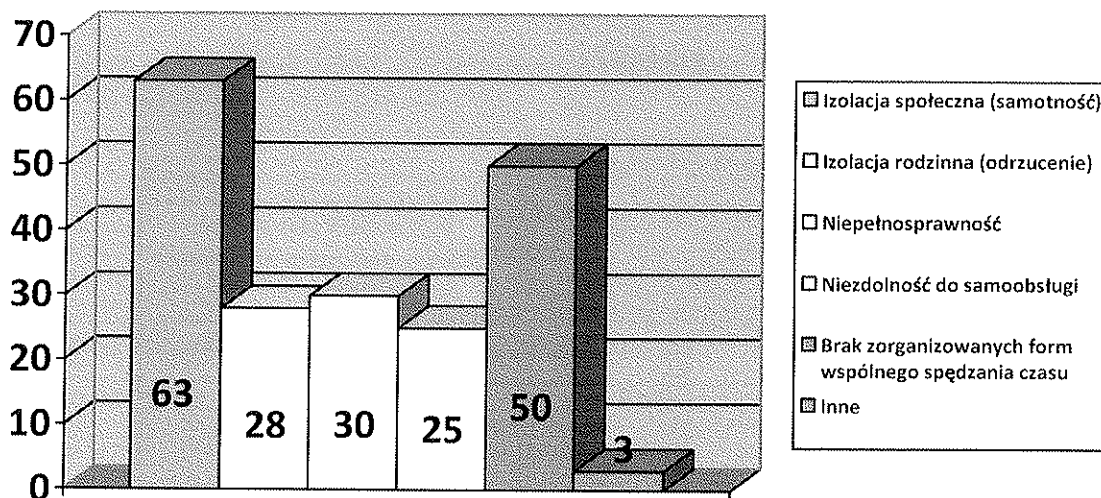
Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

Ankietowani wskazali problemy, które w ich ocenie najbardziej dotyczą rodziny:

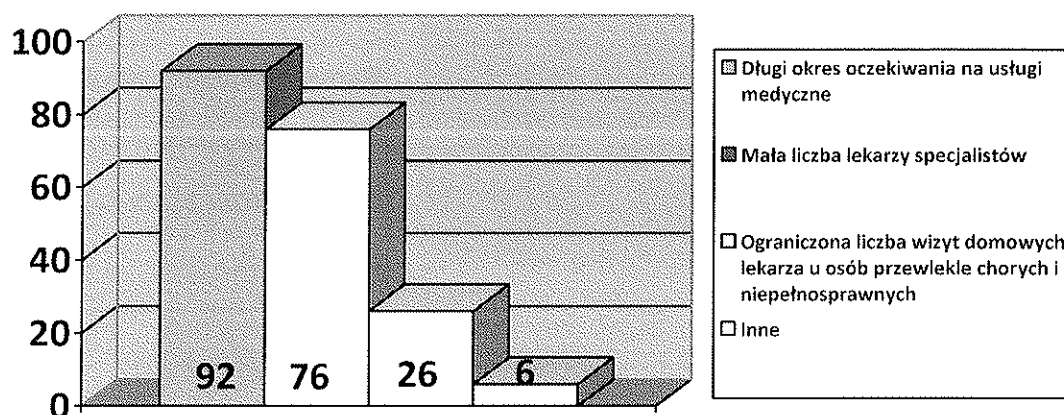
- ubóstwo,
- alkoholizm,
- bezrobocie.

Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

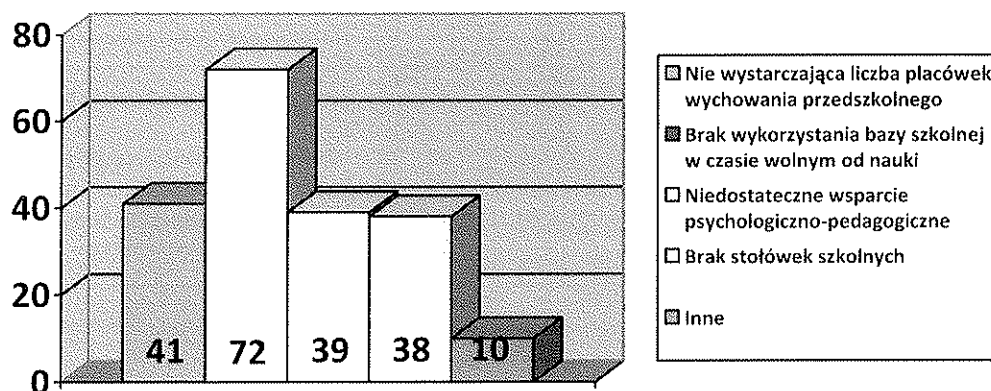
Problemy dotyczące osób starszych zamieszkujących gminę to przede wszystkim izolacja społeczna (samotność), brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu oraz niepełnosprawność.

Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

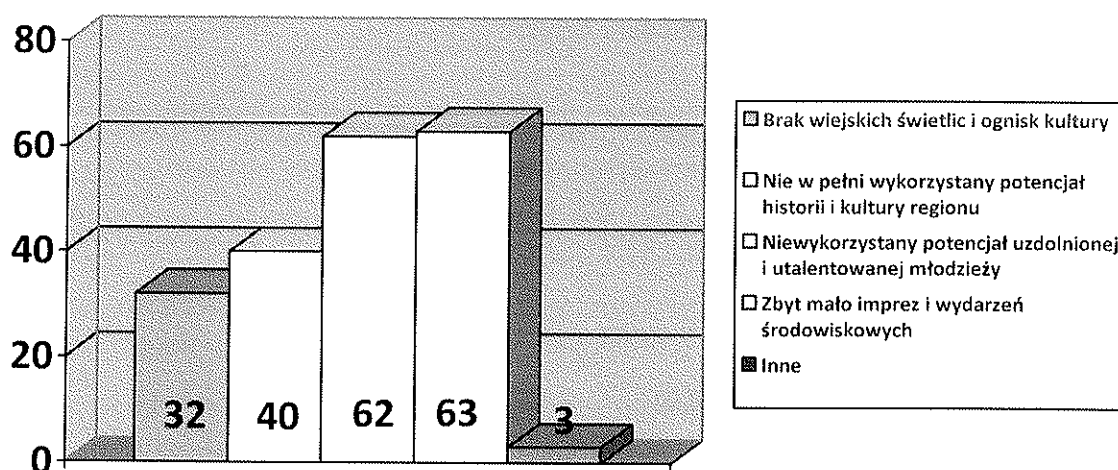
Najważniejsze problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej to długi okres oczekiwania na usługi medyczne i mała liczba lekarzy specjalistów.

Jakie problemy społeczne w obszarze edukacji uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

Respondenci wskazali, iż największymi problemami w obszarze edukacji są: brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki i nie wystarczająca ilość placówek wychowania przedszkolnego. Wysoko też respondenci ocenili niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne oraz brak stołówek szkolnych.

Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

W obszarze sportu i kultury respondenci wskazali, iż najważniejszymi problemami są: zbyt mała ilość imprez i wydarzeń środowiskowych i niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży.

W ostatniej części ankiety wymienione poniżej zadania służą rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy Jedlnia-Letnisko. Ankietowani zostali poproszeni o użycie skali od 1 do 10 na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej z cyfr ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem. Po uśrednieniu wyników, oceny respondentów przedstawiają się następująco:

1.	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy	7,2
2.	Mobilny punkt pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	5,9
3.	Warsztaty terapii zajęciowej	6,9
4.	Likwidacja barier architektonicznych w urzędach, szkołach, placówkach handlowych, itp.	7,0
5.	Mieszkania chronione, lokale socjalne	5,8
6.	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	7,3
7.	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	6,0

8.	Założenie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych	6,9
9.	Założenie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową	6,9
10.	Propagowanie wolontariatu	6,3
11.	Finansowanych płatnych szczepionek dla dzieci	7,2
12.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog)	8,9
13.	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych	8,8
14.	Stypendia dla dzieci ubogich rodzin	6,9
15.	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolu	8,0
16.	Zwiększenie ilości przedszkoli na terenie gminy	7,8
17.	Potrzeba pedagogizacji rodziców i dzieci	6,8

Zdaniem respondentów wybrano 5 najważniejszych zadań do realizacji w obszarze społecznym:

- zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog) średnia wskazań 8,9;
- pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych średnia wskazań 8,8;
- zapewnienie dostępu do pedagoga logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolach średnia wskazań 8,0;
- zwiększenie ilości przedszkoli na terenie gminy średnia wskazań 7,8;
- usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych średnia wskazań 7,3.

Na pytanie 8 i 9 nie otrzymaliśmy żadnej odpowiedzi.

Respondenci uznali, że w ankiecie zostały poruszone wszystkie istotne problemy dotyczące gminy.

VI. Analiza SWOT problemów społecznych gminy Jedlnia-Letnisko.

Analiza SWOT jest użyteczną i coraz powszechniej stosowaną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych w pracach nad strategią. Metoda ta łączy analizę wnętrza, jak i otoczenia organizacji oraz badanie szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizie SWOT poddawane są nie tylko przedsiębiorstwa, ale również powiaty oraz gminy. Opracowanie analizy SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Stanowi punkt wyjściowy dla określenia celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Przedstawione poniżej czynniki obejmują mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia. W analizie odnoszono się do kwestii społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko.

Tabela 14. Analiza SWOT problemów społecznych gminy Jedlnia-Letnisko

EDUKACJA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✓ szybka wykrywalność patologii, ✓ znajomość środowiska uczniów przez nauczycieli, ✓ brak „mody” w środowisku uczniowskim na patologię, ✓ możliwość szybkiego kontaktu na linii nauczyciel – rodzic, ✓ wychowanie dzieci wiejskich przez pracę (zapewnienie czasu wolnego), ✓ współpraca z rodzicami, ✓ utrudniony dostęp do narkotyków, ✓ przyszkolne place zabaw dla najmłodszych	✓ brak wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, ✓ brak możliwości logistycznych prowadzenia działalności pozalekcyjnych, ✓ małe zainteresowanie współpracą ze strony poradni psychologiczno – pedagogicznej, ✓ bieda panująca w społeczeństwie, ✓ luki edukacyjne rodziców, ✓ brak dostępu do specjalistów, np. logopeda, psycholog,
SZANSE	ZAGROŻENIA
✓ stworzenie programu wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, ✓ tworzenie ścieżek edukacyjnych w szkołach: przeciwdziałanie patologiom, ✓ współpraca ze specjalistami – stworzenie miejsc konsultacyjnych w gminie, ✓ tworzenie kół zainteresowań, ✓ działanie świetlicy socjoterapeutycznej, ✓ wzmożony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów,	✓ przyzwolenie społeczne na spożywanie przez nieletnich papierosów i alkoholu, ✓ powiększająca się bieda społeczeństwa i bezrobocie, ✓ małe zainteresowanie rodziców w jaki sposób dziecko spędza czas wolny, ✓ narastająca agresja wśród nieletnich, ✓ przenoszenie młodzieży w nowe środowisko szkolne,

OCHRONA ZDROWIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✓ ośrodki zdrowia, ✓ punkty apteczne, ✓ gabinety stomatologiczne, ✓ karetka do dyspozycji ośrodka, ✓ możliwość wykonania badań podstawowych w ośrodku ✓ pielęgniarki szkolne, ✓ pielęgniarka środowiskowa, ✓ stacjonuje karetka pogotowia,	✓ ograniczony dostęp do specjalistów (ginekolog, stomatolog, internista, psychiatra), ✓ brak edukacji o zapobieganiu ciąży,
SZANSE	ZAGROŻENIA
✓ wymuszenie przez Unię Europejską podniesienia jakości usług, ✓ dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej, ✓ włączenie się w działania na rzecz osób w podeszłym wieku,	✓ zbyt wysokie wymagania standaryzacyjne, ✓ ucieczka lekarzy za granicę, ✓ niestabilne prawo dotyczące ochrony zdrowia, ✓ zwiększanie liczby pacjentów,

POMOC SPOŁECZNA, POLITYKA PRORODZINNA ORAZ JAKOŚĆ ZAMIESZKIWANIA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✓ dobra znajomość środowiska, ✓ przygotowana kadra pracownicza, ✓ dobre warunki lokalowe, ✓ prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin (m.in. asystent rodziny), ✓ dobra współpraca z instytucjami, ✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży, ✓ wizyty w środowisku,	✓ ograniczone środki finansowe, ✓ przepisy, ustawy, ✓ obciążone stanowiska pracy, ✓ dużo dokumentacji a za mało czasu na pracę socjalną, ✓ ubóstwo społeczeństwa, ✓ brak polityki prorodzinnej, ✓ brak chęci do zmiany swojej trudnej sytuacji rodzinnej, ✓ brak socjalnych lokali zastępczych,

SZANSE	ZAGROZENIA
✓ pozyskiwanie środków na zatrudnienie socjalne ze środków Unii Europejskiej, ✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, ✓ tworzenie miejsc pracy, usługi, ✓ pomoc finansowa w funkcjonowaniu nowych miejsc pracy, ✓ zdobywanie nowych umiejętności i kwalifikacji przez pracowników GOPS, ✓ praca ze środowiskiem lokalnym i edukacja społeczeństwa w zakresie polityki społecznej, ✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami	✓ wzrost liczby rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego ✓ wzrost agresji wśród młodzieży ✓ powiększenie się dysfunkcji rodzinnych, ✓ zubożenie społeczeństwa, ✓ powstanie chorób - alkoholizm, uzależnienia, ✓ duża liczba osób z niepełnosprawnością, ✓ duża liczba osób bezrobotnych, ✓ wzrastająca liczba osób starszych, ✓ brak grup samopomocowych działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
✓ działalność Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ✓ rozpatrywanie wniosków i kierowanie na leczenie, ✓ przeznaczenie środków na realizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,	✓ brak działających klubów AA i kontroli sklepów, ✓ duża dostępność alkoholu niewiadomego pochodzenia na rynku, ✓ niewystarczająca ilość czasu poświęcona spotkaniom dotyczącym zagrożeń związanych z piciem alkoholu i spożywaniem narkotyków, ✓ niska świadomość oraz brak samokrytyki, ✓ długa procedura skierowania osób na leczenie, ✓ mała różnorodność działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ✓ niepodjęcie działań mających na celu kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych ✓ brak chęci uczestnictwa sprawców przemocy w programach korekcyjno-edukacyjnych

SZANSE	ZAGROŻENIA
✓ fundusze unijne oraz dodatkowe środki ✓ współpraca PCPR, GOPS, ✓ współpraca z organizacjami pozarządowymi ✓ praca i rozmowy z osobami uzależnionymi od alkoholu	✓ rozpad rodziny, ✓ trudności w nauce i życiu rodziny, ✓ utrata zdrowia, ✓ utrata pracy, ✓ wypadki losowe, ✓ niestabilne prawo ✓ brak diagnozy problemu narkotykowego na terenie gminy

VII. Misja.

Poprawa jakości życia osób i rodzin wspólnym dążeniem mieszkańców gminy Jedlnia-Letnisko, instytucji i organizacji.

Wizja rozwoju społecznego Gminy Jedlnia-Letnisko to:

Określenie obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć do 2021 r. mieszkańcy – uczestnicy procesu planowania. Wizja określa ogólne przyczyny działań, motywy dążeń, cele do osiągnięcia.

Gmina Jedlnia-Letnisko to gmina nastawiona na rozwój, dobrobyt mieszkańców i nowoczesność osiąganą z poszanowaniem środowiska naturalnego. Jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców, którym umożliwia się:

- wysoki poziom życia,
- profesjonalną pomoc społeczną,
- dobrą opiekę medyczną i socjalną,
- nowoczesną edukację,
- integrację społeczności lokalnej.

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować plan działań zgodny z proponowaną wizją, ze szczególnym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji.

Pomoc społeczna

- praca socjalna z osobami/rodzinami zagrożonymi wykluczeniem społecznym,
- wspieranie finansowe osób/rodzin zgodnie z wymogami ustawowymi,
- udzielanie porad, wsparcia dla osób/rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej – psychoterapeuta, psycholog,
- udzielanie pomocy osobom doświadczających przemocy domowej,
- motywowanie osób stosujących przemoc do udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych,
- założenie punktu zbierania odzieży od osób prywatnych i przekazywanie jej potrzebującym,
- pomoc osobom młodym mało aktywnym w rozwiązywaniu problemów bezrobocia,
- utworzenie Klubu Pracy – aktywizacja bezrobotnych poprzez pomoc w znalezieniu pracy,
- współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób/rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym m.in. „Caritas”, Ruch Obrony Bezrobotnych, PKPS, Bank Żywności,
- wsparcie w działaniu punktu pomocy rodzinie, gdzie osoby mające problemy mogą się zgłosić i uzyskać pomoc,
- utworzenie klubu AA,
- wsparcie rodziny z problemy opiekuńczo-wychowawczymi – asystent rodzinny,
- zorganizowanie pomocy sąsiedzkiej,
- opieka nad osobami starszymi, niepełnosprawnymi, zapewnienie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

Edukacja publiczna

- pomoc i informacja poprzez szkolenia i wskazywanie kierunku polepszenia warunków rozwojowych,
- rozszerzanie działalności punktu konsultacyjnego dla mieszkańców gminy w sprawie pozyskiwanie funduszy strukturalnych (rolnicy, bezrobotni, niepełnosprawni),

- zaspakajanie potrzeb edukacyjnych poprzez organizowanie różnych kursów dla młodzieży, dorosłych, np. językowych,
- zaspakajanie potrzeb kulturalnych mieszkańców poprzez organizowanie imprez kulturalnych, wystawy, prelekcji itp.,
- spotkania z rodzicami, na których pokazane byłyby problemy, z jakimi borykają się ich dzieci,
- pokazanie rodzicom nieprawidłowych zachowań, które są wynoszone z domów rodzinnych i powielanie przez ich dzieci,
- utworzenie w szkołach ścieżki edukacyjnej „przeciwdziałanie patologiom społecznym”,
- konkursy dla dzieci i młodzieży na najlepsze programy spędzania wolnego czasu i ich realizacja,
- zachęcania społeczeństwa do samokształcenia,
- antykoncepcja.

Ochrona zdrowia

- poszerzenie opieki o specjalistów,
- propagowanie zdrowego stylu życia,
- przeprowadzanie wczesnego diagnozowania dzieci z problemami, wyłowienie dzieci z wadami i współpraca ze specjalistami,
- zwiększenie dostępności do specjalistycznych badań,
- badania profilaktyczne dla kobiet np. mammografia, cytologia,
- szerszy dostęp do lekarzy specjalistów na miejscu, np. raz w miesiącu,
- rozwój edukacji prozdrowotnej w szkołach,
- badania okresowe i profilaktyczne,
- publikacja ulotek i broszurek prozdrowotnych i umieszczanie w miejscach publicznych,
- zapoznavanie społeczeństwa z problemami zdrowotnymi występującymi na terenie gminy Jedlnia-Letnisko, np. choroby układu krążenia, nowotwór,
- działania prozdrowotne w celu szybkiego zdiagnozowania własnego stanu zdrowia.

Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

- utworzenie klubu AA, gdzie osoby uzależnione mogą uzyskać wsparcie,
- tworzenie grup wsparcia,
- spotkania z dziećmi i młodzieżą dotyczące uzależnień, wykłady na temat szkodliwości,
- prowadzenie profilaktyki i zajęć w szkołach zaczynając od dzieci najmłodszych,
- ukazanie skutków alkoholizmu i narkomanii poprzez zorganizowanie spotkań z ludźmi, którzy „przez to przeszli”,
- propagowanie numerów telefonów zaufania, ogólna ich dostępność,
- monitorowanie sprzedaży alkoholu przy współpracy policji,
- kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na spotkania ze specjalistami w dziedzinie profilaktyki uzależnień,
- kontynuacja działalności punktów konsultacyjnych dla osób uzależnionych i dla osób współuzależnionych.

Z powyższych oczekiwań co do działań w obszarach rozwiązywania problemów społecznych można sformułować cel nadrzędny strategii:

Wysoki standard jakości życia mieszkańców Gminy Jedlnia-Letnisko, życie wolne od zagrożeń oraz w pełni zintegrowana społeczność.

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są w wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy. Jest to hasłowe wyrażenie wizji rozwoju społecznego mieszkańców gminy.

VIII. Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Jedlnia-Letnisko na lata 2016 – 2021.

STRATEGIA nazywamy zaplanowany i często realizowany w praktyce sposób osiągnięcia jakiegoś wyznaczonego celu.

Celem Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminie Jedlnia-Letnisko jest wytyczenie priorytetowych rozwiązań w zakresie przezwyciężenia określonych problemów społecznych. Punktem wyjścia dla opracowania strategii jest diagnoza stanu faktycznego, analiza danych zastanych wynikających ze specyfiki gminy. Zebrany materiał źródłowy, pozwolił wskazać grupę najważniejszych problemów społecznych w gminie. Realizacja zadań zawartych w strategii planowana jest na lata 2016 – 2020, co powinno zapewnić możliwość długofalowych działań wspierających osoby i rodziny w procesie odzyskania zdolności do samodzielnego funkcjonowania w środowisku. Wykonanie i urzeczywistnienie celów zawartych w Strategii zaleca się instytucjom działającym w poszczególnych obszarach tj. szkołom, ośrodkom zdrowia, organizacja pozarządowym, ośrodkom pomocy społecznej i innym instytucjom samorządowym działającym na rzecz mieszkańców.

Przedstawionych w Strategii propozycji cząstkowych działań możliwych do zrealizowania w ramach poszczególnych celów głównych nie należy traktować, jako rejestru zadań do wykonania. Mają one znaczenie inspiracji i wskazań, w jakim kierunku powinno być planowanie operacyjne przy realizacji celów strategicznych. Z tego względu propozycje programów są przedstawione skrótowo, w sposób szkicowy, jako zarys programów, które należy dopiero rozwinąć i nadać formę projektu. Na podstawie diagnozy sytuacji społecznej w gminie Jedlnia-Letnisko przyjęte zostały obszary priorytetowe dla realizowania polityki społecznej w gminie. Priorytetowymi działaniami w sferze przeciwdziałania problemom społecznym na terenie Gminy powinny być: przeciwdziałanie skutkom bezrobocia, wspieranie rodzin w pełnieniu ich funkcji społecznych, stworzenie systemu wsparcia dla osób starszych, tworzenie warunków sprzyjających aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz rozwijanie kapitału społecznego mieszkańców.

Strategia to dokument, ale proces jego powstania czyni go niezbędnym narzędziem wszystkich działań w sferze polityki społecznej na danym terenie. Winien być jasnym, konkretnym zapisem społecznych założeń, tłumaczeniem marzeń i ideałów na język praktyk i zasad. Misja nie powinna być wydumanym tekstem, ale osią działań wspólnoty lokalnej, być światłem na końcu drogi, którą pragniemy podążać. Strategia nie może być wydumanym sztucznym aktem prawa miejscowego, nie zrozumiałego dla większości, albo wręcz niedostępnym, ale zrozumiałym dla wszystkich mieszkańców.

Spis rysunków:

Rysunek 1. Wsie sołeckie wchodzące w skład gmin y Jedlnia-Letnisko	11
Rysunek 2. Zalew	12
Rysunek 3. Położenie gminy Jedlnia – Letnisko w obrębie powiatu radomskiego	12
Rysunek 4. Kościół p.w. św. Józefa w Jedlni-Letnisko	17
Rysunek 5. Letni Kościół Matki Bożej w Jedlni-Letnisko	18
Rysunek 6. Grób zbiorowy żołnierzy poległych na polu chwały w latach 1939-1945	18
Rysunek 7. Pomnik poświęcony bohaterom ruchu oporu poległym za wolność kraju	19
Rysunek 8. Zbiorowa mogiła Polaków	19
Rysunek 9. Spotkania z pisarzami organizowane w Gminnej Bibliotece w Jedlni-Letnisko	21
Rysunek 10. Spotkania z dziećmi organizowane w Gminnej Bibliotece w Jedlni-Letnisko	21
Rysunek 11. Uczestnictwo Biblioteki w Jedlni-Letnisko w gminnych dożynkach	22
Rysunek 12. Deptak nad zalewem w Jedlni-Letnisko	23
Rysunek 13-14. Siłownie zewnętrzne nad zalewem w Jedlni-Letnisko	23
Rysunek 15. Publiczne Przedszkole w Jedlni-Letnisko	25
Rysunek 16. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Jedlni-Letnisko	26
Rysunek 17. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Myśliszewicach	26
Rysunek 18. Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Kornela Makuszyńskiego w Natolinie	27
Rysunek 19. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Kochanowskiego w Gzowicach	27
Rysunek 20. Publiczna Szkoła Podstawowa im. Jana Brzechwy w Słupicy	28
Rysunek 21. Młodzieżowa Rada Gminy Jedlnia-Letnisko	30
Rysunek 22. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Jedlni-Letnisko	31
Rysunek 23. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Filia w Groszowicach	31
Rysunek 24. Komisariat Policji w Pionkach	35
Rysunek 25. Ochotnicza Straż Pożarna w Jedlni-Letnisko	36
Rysunek 26. Ochotnicza Straż Pożarna w Słupicy	37
Rysunek 27. Parafia p. w. Opieki św. Józefa w Jedlni-Letnisko	37
Rysunek 28. Parafia p. w. św. Faustyny Kowalskiej w Groszowicach	38
Rysunek 29. Kaplica Matki Bożej na Wrzosowie	38
Rysunek 30. Parafia p.w. św. Andrzeja Boboli w Słupicy	39
Rysunek 31. Parafia pw. bł. Jana Pawła II i śś. Cyryla i Metodego na Sadkowie	39

Spis tabel:

Tabela 1. Liczba mieszkańców poszczególnych miejscowości gminy Jedlnia-Letnisko	13
Tabela 2. Ludność gminy Jedlnia-Letnisko oraz powiatu radomskiego według grup wieku na koniec 2015 roku	14
Tabela 3. Ludność gminy Jedlnia-Letnisko oraz powiatu radomskiego według kategorii wieku	15
Tabela 4. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2010 – 2014	16
Tabela 5. Obiekty zabytkowe na terenie gminy Jedlnia-Letnisko	17

Tabela 6. Liczba czytelników wg wieku zapisanych w bibliotece i punktach bibliotecznych na terenie gminy Jedlnia-Letnisko	20
Tabela 7. Gminna Biblioteka w Jedlni-Letnisko według wskaźników na 100 mieszkańców	20
Tabela 8. Podział uczniów w poszczególnych szkołach na terenie gminy Jedlnia-Letnisko	28
Tabela 9. Branże i liczba podmiotów w gminie Jedlnia-Letnisko na dzień 30.11.2015 r.	41
Tabela 10. Stan zatrudnienia w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jedlni-Letnisko	43
Tabela 11. Osoby i rodziny którym przyznano świadczenie niepieniężne w latach 2012-2015	51
Tabela 12. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej w latach 2012 – 2015. Liczba rodzin.	52
Tabela 13. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w latach 2010– 2015	53
Tabela 14. Analiza SWOT problemów społecznych gminy Jedlnia-Letnisko	61

Spis wykresów:

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Jedlnia-Letnisko w latach 2006 – 2015	13
Wykres 2. Przyrost naturalny w gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2005 – 2014	15
Wykres 3. Wskaźnik obciążenia demograficznego (ludność osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym) w gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2006-2014	16
Wykres 4. Liczba podmiotów gospodarczych w gminie Jedlnia-Letnisko w latach 2005 – 2014	40
Wykres 5. Liczba osób, którym udzielono pomocy i wsparcia w latach 2012-2015	49
Wykres 6. Płeć osób, którym udzielono świadczenia w 2015 roku	50
Wykres 7. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie pieniężne w latach 2012-2015	50
Wykres 8. Przyczyny kwalifikujące się do świadczeń z pomocy społecznej w latach 2012 – 2015	52
Wykres 9. Liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie na każde 1000 mieszkańców w latach 2011 – 2015	53

Załącznik

Ankieta – wzór**Ankieta – Wypracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych****Szanowni Mieszkańcy Gminy Jedlnia-Letnisko**

Urząd Gminy przystąpił do wypracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Strategia sprecyzuje i zweryfikuje najważniejsze problemy społeczne w naszej gminie, a także określi sposoby ich rozwiązywania. Aby trafnie określić cele i zadania do realizacji potrzebna jest współpraca całej społeczności lokalnej. Prosimy o poważne potraktowanie ankiety i przemyślane odpowiedzi na zawarte w niej pytania.

Uwaga !!! Ankieta jest anonimowa !!!

Płeć: Kobieta ☐   Mężczyzna ☐

Wiek: 18 -25 ☐   26-59 ☐   60 i więcej ☐

Zawód: pracujący zawodowo ☐ emeryt/rencista ☐ bezrobotny ☐
inny (jakie?).....

Wykształcenie: podstawowe ☐ zawodowe ☐ średnie ☐ policealne ☐ wyższe ☐

1. W jakim stopniu jest Pan(i) zadowolony z następujących warunków życia gminie;

Proszę zaznaczyć przy każdym stwierdzeniu poniżej jedna z możliwych odpowiedzi od 0 do 4, gdzie:

0– Bardzo niezadowolony/a

1– Niezadowolony/a

2– Niezdecydowany/a

3– Zadowolony/a

4– Bardzo zadowolony/a

1.	Organizacja czasu wolnego (koła zainteresowań, kluby sportowe)	0	1	2	3	4
2.	Dostęp do Internetu	0	1	2	3	4
3.	Dostęp do informacji na temat wydarzeń w gminie	0	1	2	3	4
4.	Dostęp do kultury: biblioteka, koncerty, wystawy,	0	1	2	3	4
5.	Organizacja imprez cyklicznych w gminie	0	1	2	3	4
6.	Dostępność doradztwa psychologiczno-prawnego	0	1	2	3	4
7.	Poziom opieki społecznej	0	1	2	3	4
8.	Poziom opieki zdrowotnej	0	1	2	3	4
9.	Bezpieczeństwo publiczne	0	1	2	3	4
10.	Warunki mieszkaniowe	0	1	2	3	4
11.	Miejsca rekreacji (np. parki, skwery place zabaw)	0	1	2	3	4
12.	Jakość szkół	0	1	2	3	4

13.	Dostępność przedszkoli	0	1	2	3	4
14.	Żywotność lokalnej tradycji i historii w codziennym życiu	0	1	2	3	4
15.	Siła więzi międzyludzkich integrujących mieszkańców	0	1	2	3	4
16.	Dostępność handlu i usług	0	1	2	3	4
17.	Poziom udziału mieszkańców w życiu publicznym gminy	0	1	2	3	4

W każdym pytaniu od 1 do 6 prosimy z zaznaczenie (X) 2 wybranych odpowiedzi:

1. Jakie problemy społeczne dzieci i młodzieży uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

- ☐ Brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- ☐ Przemoc ze strony rodziców
- ☐ Alkohol i papierosy
- ☐ Narkotyki
- ☐ Chuligaństwo
- ☐ Brak zorganizowanych form spędzania wolnego czasu
- ☐ Bezproduktywne spędzanie czasu wolnego
- ☐ Inne (jakie?) .....

2. Jakie problemy społeczne rodzin uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

- ☐ Nieporadność życiowa
- ☐ Ubóstwo
- ☐ Bezrobocie
- ☐ Alkoholizm
- ☐ Bezradność opiekuńczo-wychowawcza
- ☐ Brak poradnictwa psychologiczno-prawnego
- ☐ Niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzicami
- ☐ Zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych
- ☐ Inne (jakie?).....

3. Jakie problemy społeczne osób starszych uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

- ☐ Izolacja społeczna (samotność)
- ☐ Izolacja rodzinna (odrzućenie)
- ☐ Niepełnosprawność
- ☐ Niezdolność do samoobsługi
- ☐ Brak zorganizowanych form wspólnego spędzania czasu
- ☐ Inne (jakie?).....

4. Jakie problemy społeczne w obszarze opieki zdrowotnej uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

- ☐ Długi okres oczekiwania na usługi medyczne
- ☐ Mała liczba lekarzy specjalistów

- ☐ Ograniczona liczba wizyt domowych lekarza u osób przewlekle chorych i niepełnosprawnych
- ☐ Inne (jakie?).....

5. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

- ☐ Nie wystarczająca liczba placówek wychowania przedszkolnego
- ☐ Brak wykorzystania bazy szkolnej w czasie wolnym od nauki
- ☐ Niedostateczne wsparcie psychologiczno-pedagogiczne
- ☐ Brak stołówek szkolnych
- ☐ Inne(jakie?).....

6. Jakie problemy społeczne w obszarze sportu i kultury uważa Pan/Pani za najważniejsze na terenie naszej gminy?

- ☐ Brak wiejskich świetlic i ognisk kultury
- ☐ Nie w pełni wykorzystany potencjał historii i kultury regionu
- ☐ Niewykorzystany potencjał uzdolnionej i utalentowanej młodzieży
- ☐ Zbyt mało imprez i wydarzeń środowiskowych
- ☐ Inne(jakie?).....

7. Poniżej są wymienione zadania, służące rozwiązywaniu problemów społecznych na terenie gminy. Proszę używając skali od 1 do 10 ocenić, na ile ważne są poszczególne zadania przez wpisanie jednej z cyfr ze skali w kolumnie po prawej stronie za każdym zdaniem

1.....2.....3.....4.....5.....6.....7.....8.....9.....10

Mało ważne

Bardzo ważne

1.	Utworzenie punktu informacyjnego w gminie oferującego usługi doradztwa zawodowego i pośrednictwa pracy	
2.	Mobilny punkt pomocy specjalistycznej dla osób uzależnionych	
3.	Warsztaty terapii zajęciowej	
4.	Likwidacja barier architektonicznych w urzędach, szkołach, placówkach handlowych, itp.	
5.	Mieszkania chronione, lokale socjalne	
6.	Usługi opiekuńcze dla osób starszych i/lub niepełnosprawnych	
7.	Stworzenie sieci pomocy sąsiedzkiej	
8.	Założenie grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych	
9.	Założenie grup wsparcia dla osób dotkniętych przemocą domową	
10.	Propagowanie wolontariatu	
11.	Finansowanych płatnych szczepionek dla dzieci	
12.	Zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (kardiolog, diabetolog, onkolog)	
13.	Pomoc psychologa/terapeuty, profilaktyka uzależnień dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych	
14.	Stypendia dla dzieci ubogich rodzin	
15.	Zapewnienie dostępu do pedagoga, logopedy i opieki medycznej w szkołach i przedszkolu	
16.	Zwiększenie ilości przedszkoli na terenie gminy	

17.	Potrzeba pedagogizacji rodziców i dzieci	

8. Jeśli według Pana/Pani pominęliśmy w ankiecie jakiś ważny problem, to proszę go opisać w tym miejscu:

.....
.....

9. Jeśli według Pana/Pani warto podjąć inne zadania, inicjatywy na rzecz integracji społecznej mieszkańców, które nie zostały wcześniej wymienione w ankiecie, to proszę wymienić poniżej

.....
.....

DZIĘKUJEMY !